

SOKOLSKI GLASNIK

Organ Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Izlazi 1., 11., i 21. svakog meseca • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom • Telefon 2543 • Račun pošt. št. 12.943 • Oglasi po ceni

God. I.

Ljubljana, 21. marta 1930.

Broj 5.

Oduševljenje Praga i Varšave za naš slet.

Br. Đuro Paunković, podstarešina Saveza, o svojoj poseti bratskom čehoslovačkom i poljskom Sokolstvu.

Ovih dana povratio se je u Beograd drugi zam. staroste Saveza br. Đuro Paunković, koji je kao delegat našeg Saveza zastupao naše Sokolstvo prigodom proslave Masarykove 80-godišnjice u Pragu. Iz Praga krenuo je br. Paunković u Varšavu, da lično u ime Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije pozove bratski poljski sokolski Savez na svesokolski slet u Beogradu.

Br. Paunković veoma je oduševljen i naročito ističe veliku i bratsku sokolsku srdačnost, kojom je dočekan u Pragu i Varšavi od predstavnika bratskog čehoslovačkog i poljskog Sokolstva. Sva pitanja oko učestvovanja na sletu rešena su u najlepšem i potpunom bratskom sokolskom skladu.

U ponedjeljak, 10. o. m. stigao sam u Varšavu — priča br. Paunković — a već u utorak bila je sazvana sednica Predsedništva poljskog sokolskog Saveza, gde sam ljubaznošću i vanrednom pažnjom istaknutog predsednika Saveza, brata A. Zamoyskog, došao u dodir sa svima prvim sokolskim ličnostima u Poljskoj. Tada sam im izložio otuda su potekle tolike tehničke smetnje, da mi njima, našoj braći sa severa, nismo ranije bili uputili zvaničan poziv za Sveslovenski sokolski slet u Beogradu. Naravno, oni su sve shvatili. Radovali su se, što će im se ukazati prilika za ovakvu jednu lepu manifestaciju. Osobito je bio razdragan uvaženi predsednik br. Zamoyski, koji je bio toliko pažljiv da mi uputi telegram iz Varšave, blagodarajući na poseti i usmenom pozivu na slet. On će nam doći. Sa njim će biti približno 4000 poljskih Sokola i Sokolice. Možda će biti i više ali je teško sada proceniti da li će biti broj veći. Biće i veliki broj Sokolice, koje se spremaju pod predvodjenjem svoje načelnice, snahe br. Zamoyskog, da prirede jednoga dana sokolsku akademiju u nacionalnim kostimima. Prikaže i poljske narodne igre.

Takvo isto oduševljenje naišli smo i u Pragu. Moram Vam napomenuti, da je prilikom Masarykove proslave, jedne delegacije Slovenskog Sokolskog Saveza učinila zvaničnu posetu sedom bratu Sokolu i uvaženom državniku, a na čelu jugoslovenske delegacije bio sam ja. U razgovoru koji smo vodili, predsednik dr. Masaryk, izrazio je svoju toplu zahvalnost za srdačno pozivanje njegovog rođendana u Jugoslaviju, a imao je mnogo interesa i za nastupajuću naš slet.

Česi se uveliko spremaju za slet. U svojim Sokolanama obrazovali su

stredionice za ovaj slet u Jugoslaviji. Udesili su niz predavanja o srpsko-hrvatskom jeziku i veliki broj učeničkih posjete našeg jezika. Dva puta nedeljno održavaju se predavanja o Jugoslaviji, sa projekcijama, a osobito o Jadrani. Tek valja znati, da će posle sleta, jedna velika grupa Sokola i Sokolice Čehoslovačke, oko 5000 njih, krenuli na Jadransko more, da tamo letuje.

Izgleda, da smo mogli do sada ustanoviti cifru posete. Računamo, da će iz Čehoslovačke doći na slet oko 12.000 lica. Oni će doći u dve partije. Prva partija dolazi za naraštajski slet, koji će se održati 22. juna. Tada će nam stići podmladak, njih oko 2 do 3000 lica.

Druga partija dolazi 26. juna i biće četiri-pet dana, za veliki slet. To je grupa od 10—12.000 duša.

Pozvate su također sve gimnastičke organizacije da nam se prijave, jer prilikom ovog sleta, biće utakmice za prvenstvo u gimnastici. Zato smo uputili poziv Međunarodnoj gimnastičkoj federaciji, čiji je predsednik g. Kazale, sa sedištem u Bordeaux-u, i on će sada uputiti pozive svima respektivnim organizacijama.

Nadalje nadamo se, da će nam za vojnički sokolski dan, koji će se održati 24. juna doći vojska iz Čehoslovačke i Rumunije, kao i vojska drage na Francuske.

Sem toga, predsedništvo beogradske opštine pozvalo je za svoje goste častištva opština prvih gradova Male Antante, kao i predstavnike opština Pariza i Londona.

Prilikom sleta, računamo da će se vrlo lepo izvesti i vazdušna utakmica aviona iz Male Antante, privatne inicijative. Oni će također doprineti opštem slavlju sokolskih dana.

Na 23. o. m. u Tatranskoj Poljanki, gde leži obolevi starosta Československe Obce Sokolske br. dr. Scheiner održaće se sednica planuma Slovenskog Sokolskog Saveza, na kojoj će formalno biti primljen u članstvo Saveza naš Sokol kraljevine Jugoslavije, koji je od dosadanih nacionalnih i pojedinačnih organizacija bio srdačno prihvaćen i pozdravljen.

Uvereni smo također, da će Beograd sada u svim silama poraditi da dostojanstveno i srdačno prihvati drage goste iz slovenskih i prijateljskih strana, da se odazove našim molbama što svesrdnije i da doprinese svetkovanju Sokolstva u prestonici.

po čitavoj zemlji, Soko je brat dr. Baxa, pismotvorac zlatnog Praga, Sokoli su njegovi saradnici, savetodavci, podvornici. Imade u Republici čitavih sela, čitavih varoši, u kojima je sve sokolsko: činovnik, radnik, trgovac, zanatlija, redar. Soko, Soko, Soko... Suvišno bi bilo još naglašavati, da imade čitavih porodica, gde su svi Sokoli: ded, baka, žena, muž i deca. Oko čitave Čehoslovačke republike i oko tako voljenog brata prezidenta savijen je odbrambeni štit od samih sokolskih značaka, koju nosi svako sa ponosom i čašću, kličući u vernosti i odanosti svojoj domovini: Soko sam! Tvoj sam!

Sve to veliko, odlično, sokolsko poteklo je iz jednog samog srca, iz jedne same duše — iz srca i duše Miroslava Tyrša. Ono se je razlilo u stotinu hiljada duša po čitavom slovenskom svetu, preko sviju daljina i visina ovoga sveta i obuhvatilo je dušu i srce našeg dičnog jubilarca brata Masaryka.

On, mislilac, političar, pisac, tvorac jedne države, dobio je svu svoju snagu u Tyrševoj sokolskoj ideji, pa je i danas kao svaki obični građanin Čehoslovačke republike članom jednog Sokolskog društva (Praha III), uplaćujući članarinu i vršeći sve dužnosti, koje mu nalaže sokolska organizacija.

Kad ga je brat dr. Scheiner posetio pre VIII. svesokolskog sleta, rekao mu brat Masaryk: »Brate staroste, evo me! Naredi šta da radim za vreme sleta!« — Brat dr. Scheiner odgovorio mu: »Brate prezidente, ništa Ti neću narediti. Ti predstavljáš uvek i svuda našu Republiku kao njezin prezident, pa tako će biti i za vreme sleta!«

Između Tyrševog i Masarykovog programa vidimo mnogo zajedničkih ideja, šta nam je dokazano, da je filozof shvatio filozofa i da su metode rada jednoga i drugoga slične, pa da ih u svemu vodi deiza: »Sve za sreću naroda, za podizanje njegovog fizičkog i moralnog zdravlja.« — Tako obojica traže od svakoga čoveka, naročito od javnog radnika, da njegovo nastojanje provela jasnost, svest i odlučnost. Svatko neka radi na svom području, kako mu to nalaže shvatanje njegovih dužnosti, jer inače nastaje u radu smetnja i površnost. — Obojica traže podrobno i vlastito delo. Neka se nitko ne oslanja na drugoga, nego neka sa odlučnim otporom protiv svih slabosti brani i čuva dostojanstvo svoga individualiteta.

Obojica smatraju upoznavanje grešaka i kritiku rada za put k napredku. »Naše bratstvo nije u tome, da ne vidimo pogrešaka, nego da bratskim načinom upozorujemo na nje,« kaže Tyrš.

»Sitne prilike našeg narodnog života nestati će, kad upoznamo svoje nedostatke. I tko ih upozna i oseća taj će ih i ukloniti,« kaže Masaryk.

Obojica proglašuju kao zadatak celoga naroda i za cilj njegovog napredka: Stajati na prvoj strani kulture i podići se tako na stepen najvećeg doba narodne prošlosti. To znači, da obojica teže svesokolskom idealu, koji jest: Rad za druge radi uspeha svog nacionalizma, a čime je u vezi također slovenska uzajamnost. Dalje to znači demokratizaciju i socijalizaciju čitave civilizacije, jer je po Masarykovim rečima realizam protiv monopolizacije i raznovrsnosti. Realizam hoće da ju socijalizira. I još dalje to znači svestrani potpuni razvitak ljudskog života u duhu novog doba i sadašnjih prilika — razvoj, koga se može izvršiti samo radom bez nepotrebnih obzira na prošlost.

Naš nacionalni program mora da obuhvata sve kulturne potrebe novog doba. Izrabiti moramo svaki napredak i svaku tekovinu znanosti. To mora biti geslo naše narodne prakse. Samo sa radom i opet sa radom moguće je stvarati modernu politiku. Humanitet nije sentimentalnost, nego je rad i opet rad. Realizam je protiv prevetlog historizma. Tako kaže Masaryk, a Tyrš veli: Raditi se može samo u sadašnjosti i u prilikama, kakve jesu i koje se mogu radom uvek promeniti.

Time je u uskoj vezi program i egzistencijalni problem malih naroda, dakle i čehoslovačkog. Tyrš veli: »Narodi što su manji to moraju razviti veću delatnost,« a Masaryk: »Mali narod mora sabirati sve svoje snage, jer takav narod može se održati samo izrabljivanjem svih svojih snaga.«

Hoće li narod udovoljiti svojim dužnostima i potrebama, da se održi na visini svesokolskog napredka i da očuva svoj život, mora kritički primati i prisvajati tuđe kulturne tekovine. U tom pogledu slični su Tyrš i Masaryk.

Sa Masarykove proslave u Beogradu.

1. red (s leva na desno): br. dr. Dragić, Vojinović, ataše g. Vičital, L. Lovrić, gđe. : atašeja, Lovrića i dra. Vokača, Gangl, dr. Vokač, otpr. posl. ČSR, Brozović i Nišavić.

2. red: Prica, dr. Stojanović, Sretenović, Radulović.

Obojici je također slična sociološka podloga nacionalnog programa: borba za život. Borba za opstanak dozvoljava odbranu oružjem protiv nasilja.

Obojica posvećuju svu pozornost zdravstveno-moralnom temelju narodne snage i obojica naročito naglašavaju taj moralni temelj protiv jednostranog gospodarskog, dakle protiv materijalističkog temelja.

Svetski rad zbližio je Masaryka potpunom sa Sokolstvom. U čehoslovačkim legijama naišlo je Tyrševu sokolsko bratsko na najvećeg naslednika, na Masaryka. I baš u toj činjenici pokazala se veličina obojice muževa i veličina njihovih programa.

Tyrš i Masaryk do izvesne mere vrlo se podudaraju. Obojica stoje, što se tiče naobrazbe, visoko nad dobom, u kojoj žive i u obojice javlja se čista nacionalna svest, koja nadahnjuje čitav njihov rad. Obojica su tako komplikovane pojave, da ih je teško stručnjaci okarakterisati. Obojica izlaze iz okvira svake obične filozofske škole. Obojica su organizatori pokretanja, koje je duboko zaselo u narodni život. Između programa Tyrša i Masaryka nema nikakvog razmimoilaženja, jer se ideal i program Masaryka u ničemu ne razlikuje od ideala i programa Tyrševog Sokolstva. Tyrševu sokolsko bratstvo jest ono isto kao i Masarykova ljubav i njegov humanizam. U nazorima gledom na rad i u naglašavanju potrebe napretka slažu se potpuno. Dokazi i argumentacije Masaryka snažno podupiru dokaze i argumentaciju Tyrša, koji je živio pre Masaryka, ali je u Masaryku našao svog oduševljenog propagatora.

Visoko čehoslovačko odlikovanje braće dr. Lj. Pivka i N. Sokolovića.

Prezident ČSR T. G. Masaryk odlikovao je visokim ordenom Belog Lava četvrtog stepena sa mačevima br. dr. Ljudevita Pivka, starostu Sokolskog društva Maribor i predsednika dobrovoljačke organizacije u Mariboru i brata Nikolu Sokolovića, sudiju, člana odbora Sokolskog društva u Zemunu i člana gl. odbora Saveza ratnih dobrovoljaca kraljevine Jugoslavije, za njihove zasluge na zajedničkoj saradnji sa čehoslovačkim legionarima za vreme i posle rata.

Na ovom visokom odlikovanju našoj braći srdačno čestitamo!

Golubovi listonoše na svesokolskom sletu.

U nepreglednom nizu najraznovrsnijih priredaba što će ih prigodom sleta Sokola kraljevine Jugoslavije organizovati Sletski odbor, jedna od vrlo retkih i svakako zanimljivih atrakcija biće organizacija odašiljanja golubova listonoša. Sletski odbor u bratskoj saradnji sa Českosl. Obcom Sokolskom i Savezom odgajivača poštanskih golubova pobrinuo je se za sve što je potrebno, da se prigodom sleta organizuje izveštajna služba preko golubova listonoša, koji će biti puštani sa sletišta, da ponese izveštaje u Prag i ostala veća mesta Čehoslovačke republike. Čehoslovački odgajivači golubova listonoša, koje oni nazivaju golubovi vitezi, pokazali su do sada u sličnim priredbama odlične rezultate. Naročito su u većem broju upotrebljeni golubovi prigodom velikog sleta u Pragu 1926. g. i nedavnog sleta u Plznu. Za najbolje golubove raspisane su nagrade i javnost se već sada u velikom interesuje za tu priredbu.

Tako vidimo, da je u kolo, kojeg sam spomenuo već na početku, Tyrša i Masaryka uvrstila istina i pravda. Iz istorije dižu se dva stuba, uz koje se vije k suncu slobode, lepote, fizičkog i moralnog zdravlja sva snaga bratskog naroda. I taj narod ovenčava jednoga i drugoga svog sina i brata vencem slave i plamom ljubavi.

I toj slavi i ljubavi prilazimo i mi jugoslovenski Sokoli svoj deo, zavetujući se, da ćemo stupati za njima uvek napred, uvek na više!

Masaryk Sokolu kraljevine Jugoslavije.

Povodom sokolske proslave osamdesetogodišnjice g. Masaryka, dobio je Savez Sokola kraljevine Jugoslavije preko našeg poslanstva u Pragu od kancelara predsednika republike pismo sledeće sadržine:

»Gospodin Predsednik Republike sa radošću je primio smopštenje svoje kancelarije o proslavama širokih razmera, koje je priredilo Jugoslovensko Sokolstvo u čast Predsednikovog rođendana.

Takođe je bio veoma obradovan zbog učešća zastupnika Jugoslovenskog Sokolstva, zamenika starešine Saveza Đuro Paunkovića iz Beograda prilikom manifestacija praškog stanovništva na rođendan.

U vezi sa izraženim željama Predsednik je dao Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije svoju sliku, koju je na sam dan rođendana svojeručno potpisao.

Našim pretplatnicama, čitateljima i oglasivačima.

Da bi »Sokolski Glasnik« što bolje poslužio svojoj svrsi i da bi naše članstvo, pretplatnici i svi prijatelji našeg lista bili što bolje upućeni o radu našeg Sokola i o svim aktuelnostima u Sokolstvu upotrebili, prema odluci Saveza SKJ, izlaziće »Sokolski Glasnik« od sada redovito tri puta mesečno i to: 1., 11. i 21. svakog meseca.

Udovoljavajući ovim ukazanoj potrebi radi širenja sokolske misli, uvereni smo, da će svi Sokoli — po svojoj sokolskoj dužnosti — kao i svi pretplatnici, čitatelji, oglasivači i prijatelji našeg lista uzajmno pomagati, da od sada još izdašnije pomognu »Sokolski Glasnik« njegovim širenjem, pretplatom i oglasima, kao i svojom aktivnom saradnjom.

Cena listu u pretplati i pojedinom broju ostaje nepromenjena.

UREDNIŠTVO I UPRAVA.

E. GANGL (Ljubljana):

Tyrš - Masaryk.

Za Masarykovu proslavu u Beogradu 9. marta 1930.

U veliko kolo svetlih i slavnih imena, kojima se ponosi kulturna i politička istorija čehoslovačkog naroda — u kolo Husa, Žižke, Komenskoga, Dobrovškoga, Kollara, Šafařika, Palackoga — nizaju se i imena Miroslava Tyrša i Tome G. Masaryka: za današnji dan i za naša sokolska srca danas na ovoj proslavi najmilija dva imena! Zašto? Zato, jer svi dobro znade, da danas ne bi bilo bratske Čehoslovačke republike, da nije svome narodu i čitavom Slovenstvu Tyrš još pre 68 godina osnovao Sokolstvo i da Masaryk nije sproveo u život veličinu sokolske ideje, kojoj je dao realan oblik osnutkom samostalne domovine, na vodstvo koje ga je postavila volja naroda kao prvog prezidenta.

Sećam se dvaju sastanaka sa prezidentom bratom Masarykom, kojih neću nikada zaboraviti. Bilo je to godine 1926., kada se u Pragu održao VIII. svesokolski slet i kad nas je Masaryk pozvao u svoj grad. U bašici oko njega bili smo tada sakupljeni predstavnici svih slovenskih sokolskih organizacija i razgovarali smo s njime, kako razgovara brat sa bratom.

»Slovenstvo bilo bi nešta nebuloznoga,« rekao je tada brat prezident, »kad mu ne bi Sokolstvo davalo realni život. Samo sokolski rad može da traj-

no povede sve Slovence u veliku porodicu pozitivno radenih pripadnika k jednoj i istoj velikoj ideji sokolskog bratstva!«

Drugi puta bilo je to prošle godine, kad je bratska ČOS priredila veliki pokrajinski slet u Plznu, kome je prisustvovao i brat prezident. Na sleistištu primio nas je u svojoj loži i u razgovoru s nama rekao: »Samo sokolskim uzgojem možemo uzdržati Slovenstvo u životu, radu i napredku!«

Ove reči nosim duboko zarezane u svojoj duši pa ih isporučujem vama svima sa željom, da ih uvek sledite kao kažiput u životu i radu.

Od kada je brat Masaryk predsednik Čehoslovačke republike, okuplja oko sebe same odlične i prokušane sokolske radnike. Brat dr. Scheiner, starosta ČOS, bio je prvi generalisimus čehoslovačke vojske, brat dr. Vaniček, načelnik ČOS, prvi organizator vaspitnog rada u istoj vojsci. Danas je u vladi Čehoslovačke republike osam ministara Sokola, među njima i predsednik vlade brat Udžral i ministar inostranih dela brat dr. Beneš. Sokoli su činovnici najviših položaja u vrhovnoj državnoj upravi, Sokoli su vojnici i posluže, koji su uvek u svog milog brata prezidenta. Soko je šef generalnog štaba brat Syrovi, Sokoli su braća oficiri

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Jubilej br. Michala Nawke.

Odlični lužičko-srpski nacionalni radnik br. Michal Nawka, urednik »Sokolskih Listova« slavio je dvadeset pet godišnjicu, otkako vaspitava kao učitelj lužičko-srpsku decu. U toku od dvadeset i pet godina stekao je velike zaslugе za svoj mali narod, u kome je budio slovensku i narodnu svest gorom i perom. Napisao je i izdao čitav niz naučnih i beletrističkih radova. Narocito mnogo se bavi slovenskom filologijom, gde važi — pored dra. Arnošta Muke — kao najbolji stručnjak. Kao filolog učestvovao je prošle godine i kongresu slovenskih filologa u Pragu. Neko vreme je bio starešina lužičko-srpskog sokolskog Saveza a sada uređuje »Sokolske Listy«. Mnogi mu čestitkama, koje je br. Nawka prilikom svog jubileja primio, pridružio se i mi jugoslovenski Sokoli sa željom, da bi još mnogo, mnogo godina zdrav i sa mladenačkim oduševljenjem radio na korist svoga naroda, Sokolstva i Slovenstva!

† Br. Eduard Navratil.

Dne 18. o. m. umro je u Pragu poznati sokolski radnik, utemeljitelj sokolskih listova »Vzdělání lidu« i »Vzkršení« i poznate sokolske revije »Jas«. Pokojni Navratil bio je mnogo godina predsednik prosvetnog odbora ČOS.

Lužičko Sokolstvo u prošlog godini.

Lužičko-srpsko Sokolstvo započelo je prošle godine veoma intenzivnim radom oko širenja sokolske misli. U Kulovu (nem. Wittichenau) održan je prvi savezni prednjački tečaj, koji je svršio sa veoma velikim uspehom. Svako društvo priredilo je u svome selu sokolski javni čas, a celokupno lužičko-srpsko Sokolstvo nastupilo je na sletu u Klukšu (nem. Klix) i sarađivalo kod školske svečanosti u Worschnu (nem. Wurschen). Na svesokoljskom sletu u Poznaniu sudelovalo je više lužičkih Sokola, koji su nastupili

u vlastitim prostim vežbama. U Budušinu priredio je lužičko-srpski sokolski Savez narodni tečaj, koji je bio vrlo dobro posećen. Intenzivno se počelo i raditi oko organiziranja ženskog Sokola. Novo društvo osnovano je u Haslovu (nem. Dreikretschau).

Četvrta škola ČOS o Tyršu.

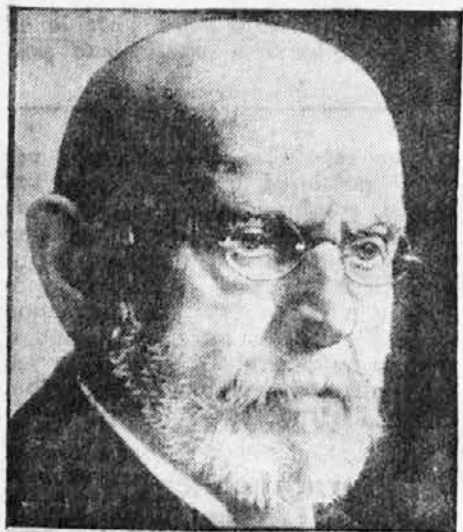
U nedelju 6. aprila o. g. održaće se u Tyrševom domu u Pragu četvrta škola o Tyršu sa sledećim dnevnim redom: 1. Otvaranje škole, 2. prof. Lad. Jandásek: Jindřich Fügner u porodici i u zanimanju; 3. prof. Lad. Jandásek: Razvoj političkog i narodnog nazora J. Fügnera; 4. dr. Richard Russ: Informativne opomene k studiju Tyrševih dela; 5. dr. Richard Russ: Tumačenje Tyrševog članka »Olomuška skupština«: a) sa idejnog gledišta, b) sa gledišta Tyrševog radnog metoda; 6. prof. Jan Zeman: Iz detskih i srednjoškolskih godina Tyrševih; 7. Zaključak škole.

Iz XVII. sednice predsedništva ČOS.

XVII. sednica predsedništva ČOS održavala se 22. februara o. g. — Br. načelnik referirao je o četrnaest-dnevnim prednjačkom tečaju, koji je bio od 9. do 22. februara. Na tečaju je bilo svega 86 slušača iz 33 župe. Po zanimanju bilo je 50 zanatlija, 20 zemljoradnika, 5 studenata, 5 radnika, 2 činovnice, 2 zanatlije, 1 oficir i 1 stražar. Mlađih od 20 godina bilo je 27, od 20 do 25 godina 45, od 25 do 30 godina 12, starija od 30 godina bila su 2. — Zaključeno je osnovati Masarykov fond za potpomaganje studija telesnog i narodnog uzgoja u inostranstvu u visini od 100.000 Kč. Komisija za promenu pravila Saveza Slovensko Sokolstvo svršila je svoj rad. Predlog za promenu pravila predložio je članovima SSS, koje se umoljava, da prime SKJ za člana SSS. — Br. Adam Zamoyski javio je ČOS, da Savez poljskog Sokolstva neće učestvovati na sletu bugarskih »Junaka« u Sofiji i želi, da isto učini i ČOS.

† Mistr Alois Jirásek.

Još se nije stišala zika velikog slavlja i dok su brujali zvuci veselja i radosti po celoj bratskoj čehoslovačkoj zemlji, a srce naroda uljuljano u silnom entuzijazmu i uzbuđenju gordim ponosom treperilo najnežnijim osećanjima prema svom sedom »tatički« — kad najednom suza žalosnica orosi oko svakog čehoslovačkog građanina, a čehskom zemljom prohuji tuga, jer je jedan — pored Masaryka — od najvećih njenih sinova sklopio za uvek svoj oči.

U jednoj kući u blizini Vltave, u punom osvetu dana 12. marta, ispustio je svoju veliku slovensku dušu Mistr Alois Jirásek, najslavniji istorijski pisac i pobornik čehoslovačke samostalnosti.

Nestor čehoslovačke književnosti, Mistr Alois Jirásek rodio se 23. avgusta 1851. god. u Hronovu ispod Orlickih gora u blizini prusko-čehske granice. Otac mu — po zanimanju tkalac, a docnije pekar — veoma se oduševljavao knjigom, koja mu je budila ljubav prema svome narodu, dočaravajući mu velike dane narodne prošlosti.

Gimnazijske nauke pohađao je Jirásek u Broumovu i Hradcu Kralovom, gde god. 1871. položi maturu, a zatim ode u Prag, da na filozofskom fakultetu studira istoriju. Po završenim studijama primio je mesto profesora na piarističkoj gimnaziji u Lytomislu, gde se upoznao sa romanopiscem V. A. Smilovskim. U to doba padaju i nje-

govni prvi književni radovi, koji svračaju veliko interesovanje javnosti. Već za vreme boravka na univerzitetu u Pragu podao se pesništvu, ali temeljiti studij čehske istorije zanese ga i on se posveti istorijskom romanu. U svom delu »Filozofska istorija« opisao je velike događaje od 1848. god. Pored ostalih lepih manjih radova u »Raju sveta« u kome je opisao doba bečkog kongresa, napisao je kritički roman »Marilyn« i »Zahoržanski lov«. Najveću slavu postigao je Jirásek svojim romanom »Psohlavci«, u kojem opisuje buni Vhoda i smrt Jana Kozine, koji se mučenički žrtvovao za slobodu svog naroda. Ovaj roman, koji je u čehskom doživio preko 30 izdanja, preveden je i na sve svetske jezike i pronio je Jirásekovo ime diljem celoga sveta. Jirásek je obradio u svojim delima najjače momente iz čehske istorije, iznašajući veliku slavu prošlosti, ali i crne dane, koje je doživio čehski narod, da bi ga ovim potaknuo i okrepio u radu oko pripremanja novog, boljeg doba, doba ponovne slobode i potpune samostalnosti. I Jirásek je u tome velik. Jirásek je stoga najvolio da obrađuje husitsko doba i period iz XVIII i XIX. veka. Husitsko doba obrađuje Jirásek u trilogiji »Medu strujama« u kojoj je on blistavom veličinom svog pripovedalačkog duha iznio borbe i težnje svog naroda.

U delu »Protiv svijet« opisuje začetak tih borba, a u velikom delu »Bratstvo« opisuje konac husitskog doba. Narodni preporod opisao je u ciklusu »F. L. Vjek«. U delu »Tmu« opisao je Jirásek doba kontrareformacije i čehskog narodnog propadanja pod najezdom germanskog pritiska.

Već od svoje mladosti Jirásek se bavio mnogo ruskim i poljskim piscima, naročito Mickiewiczem, Gogoljem i Sienkiewiczem. Ovaj potonji, izgleda, da je imao na njega vidnog uticaja, a to se uočuje u njegovim dijnim prikazima husitskih borba. Kao dubok poznavalac istorije, iznaša on u svojim delima bogati izvor sušte istorijske istine, da joj svojim majstorskim perom poda život u najdivnijoj plastici opisivanja, a koje opet u svojoj vrednosti potencira čistoću i jakost njegovog književnog jezika.

Alois Jirásek bio je tri puta predlagan za Nobelovu nagradu. God. 1890.

postao je redovitim članom Čehske akademije nauka i umetnosti. 1901. g. povukao se je iz službe u penziju. Mnogo je putovao, naročito Čehskom prikupljajući pri tom materijal za svoja književna dela.

Svetski rat zatekao ga je u dobi od 63 godine i tada on se baca u polje političke borbe. Sa Jaroslavom Kvapišlom upućuje čuveni manifest čehskih pisaca čehskim poslanicima u bečkom parlamentu, u kojem ih poziva i bodri na borbu za narodnu samostalnost. Za nas Jugoslovane od naročnog je značaja ličnost Mistra Jiráseka, što je on 14. aprila 1918. god. u Smetaninovi dvorani u Pragu u prisustvu predstavnika čehoslovačkog i jugoslovenskog naroda, objavio istorijsku zakletvu čehoslovačko-jugoslovenske vernosti, u kojoj se otvoreno tražila sloboda svih slovenskih naroda u bivšoj monarhiji. 28. oktobra, dao je njegovim rečima život i tada je Jirásek osetio ostvarenje njegovog životnog rada i cilja. I kada se je 21. decembra iste godine povraćao Masaryk, da u narodnom i svom triumfu ude u Prag kao prvi predsednik svoje slobodne države, pozdravio ga je tada u ime celokupnog naroda Mistr Alois Jirásek.

Jirásek je imao ogroman popularitet u svojoj zemlji i van nje. Koliko je njega cenio narod vidi se i po tome, što je u god. 1920. biran za senatora, a bio je začasnim članom najrazličitijih institucija i udruženja, a od države dobio je mnoge nagrade i priznanja. Koliko ga je volio narod, pokazale su i manifestacije prigodom njegove 75. godišnjice. Pored ostalih, država mu je odala priznanje i time, što je jedan pešadijski puk nazvan njegovim imenom. To je jedini slučaj dosad u Čehoslovačkoj — još pored Masaryka — da se vojnim jedinicama pridaju imena ljudi, još za njihova života.

Smrću Jiráseka nestaje jedna od najsajnijih zvezda na kulturnom firmamentu savremene Čehoslovačke. U njemu čehoslovačka literatura gubi svog oca istorijskog romana, čehoslovačka zemlja jednog od najboljih orača na prosvetnoj njivi, čehoslovački narod velikog sina i pobornika njegove sadašnje samostalnosti.

U sjajnoj pratnji na poslednjem putu pokazala se je dostojna blagodarnost naroda, a koju su podelili i Sokoli bratske Čehoslovačke Obce Sokolske.

I naše Sokolstvo, odavajući dostojnu poštu seni Mistra Aloisa Jiráseka, prestatveno u Savezu SKJ uputilo je bratskoj ČOS sažalnicu:

Čehoslovenska Obce Sokolska
Praha III.

Povodom smrti odličnog sina bratskog naroda, velikog umetnika istoričara Aloisa Jiráseka, primite uverenje o našoj iskrenoj sućuti, koju Vam iskazujemo u ime celokupnog našeg Sokolstva. Spomen u nacionalnog borca i besmrtnog pisca neka bude večna slava!

Za Savez Sokola kraljevine Jugoslavije:

Gangl.

Preporučamo braći i sestrama, koji posećuju Zagreb, restauraciju »Varoški Pivnic« i »Kavanu Medulić«. Čitajte naš oglas.

Saučešće Saveza Međunarodnoj Gimn. Federaciji.

Povodom učestalih katastrofalnih poplava u Francuskoj, Savez SKJ uputio je predsedniku Međunarodne Gimnastičke Federacije g. Charlesu Cazaleu sledeći telegram:

Gospodin

Charles Cazale

Bordeaux
France

Prigodom katastrofe koja je zadesila plemeniti francuski narod, molimo da uzmete do znanja uverenje o našem iskrenom saučešću, te ga izvolite tu mačiti celom narodu. Divimo se viteštvu Francuske kojim snosi tu veliku nesreću, sa željom, da bi marljivost naroda brzo izlečila duboke rane na narodnom blagostanju.

Za Savez Sokola kraljevine Jugoslavije:
Gangl.

Siromašan seljak za Sokolstvo.

Lep primer kako i siromah čovek može da se žrtvuje za velike narodne stvari, pokazao je siromašan seljak Mojsa Čavić iz Velike Kikinde. On je imao tri sina, koji su mu pomirli, pa je sada našao nove sinove među našim Sokolima. On je poklonio pet hiljada dinara za izradu sokolske zastave. Kome je poznato kako naši seljaci, mnogo imućniji od njega, teško prilazu, naročito u oskudnim vremenima, umeće dostojno da cení ovu žrtvu. Ovim svojim delom Mojsa Čavić postao je naveći dobrotvor mešnog Sokolskog društva posle grada Velike Kikinde.

† Dr. Matko Laginja.

U noći 18. o. m., nakon dugog poboleivanja umro je u Zagrebu bivši hrvatski ban dr. Matko Laginja.

Smrću dra. Matka Laginje nestaje jednog od onih iz redova naših veterana pobornika, koji su čitav svoj život posvetili istinskom radu našeg narodnog preporoda, buđenju nacionalne svesti i prosvetavanju i izdašnom pomaganju naročito našeg malog puka u Istri, u ono doba reakcionarnog režima propalog carstva, koji se je u

podjarmljivanju tog našeg čeličnog narodnog življa takmičio sa ekspanzivnim imperijalizmom, koji se spremio da svojom lavovskom šapom dohvati deo našeg narodnog tela.

Tužan danas puca pogled s ponosne Učke na kršnu, divnu siroticu Istru i na ono sinje more. Da, sirotica je danas Istra u svojoj boli sa svom jugoslovenskom braćom, sirotica je i s pravom danas lije suze za svojim »čaćom«.

Dr. Matko Laginja rodio se 10. avgusta 1852. godine u Klani, podopćine kastavske. Gimnaziju studirao je na Rijeci, pravo u Zagrebu i Gracu, a visoku trgovačku školu u Trstu. Kasnije, iza izvesnog doba provedenog u činovničkoj službi, posvetio se je advokaturi, otvorivši svoju kancelariju u Pulju. Priionuvši narodnom radu, ubrzo je pokojni Laginja zadobio veliku ljubav svojih pučana Istrana. Njegova

kancelarija bila je posvuda poznata i ljudi dolazahu svome »čaći Matku« da ih savetuje i pomogne. I pomagao je svuda i svesrdno, gdegod se tražilo i gdegod je trebalo, bilo savet ili obrana. Razume se besplatno, jer Istra je sirotica. Pa kad bi mesto plate podarili ga kojim jajetom ili slično, eh, onda je »čaća« branio besplatno i još plaćao »bule«. Njegovo dobro urezalo je spomen njegovu imenu duboko u srce svakog čestitog Istranina, navlastito seljaka.

God. 1883. izabran je za narodnog zastupnika u porečki sabor i netom izabran najavljuje da će u saboru govoriti u svojem materinskom jeziku, mesto italijanskim. To je onda bila politička senzacija. Laginjinovo ime ubrzo prođe u narod. God. 1891. izabran je za narodnog poslanika za bečki parlament, a g. 1897. pri ponovnim izborima, unatoč izbornom nasilju, uđe dr. Laginja opet u bečki parlament. Bio je i potpredsednikom ondašnjeg »čaćevinskog« vijeća.

Osim svoje aktivnosti na političkom polju, istakvši se naročito u bečkom parlamentu, pok. Laginja mnogo je radio i na ekonomskom podizanju svoje Istre, osnivanjem gospodarskih i štednih zadruga »posušilnica« i mnogih korisnih ustanova. Sirotinja ležala je na njegovom srcu i on ju je svojom velikom dušom shvatao, štiti i pomagao istinski, očinski. Stoga celog života, premda odvetnik, nije za sebe ništa prištedio. Nema sela, nema kuće u Istri, a da se sa najlepšom uspomenom i suzom na očima ne seća dra. Laginje.

Po oslobođenju postaje članom Narodnog Vijeća u Zagrebu, članom konstituante i zatim poslanik u beogradskoj skupštini, ministar i god. 1920. ban Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Pokojni Laginja bavio se je i literaturom i žurnalistikom. Pisao je u »Vijencu«, »Našoj slozi«, »Edinosti«. Pisao je priče, crtice, istorijske beležke, a izdao je i narodne pesme »Istre i kvarnerskih otoka« uz inače mnoštvo političkih članaka i sastavaka.

Ime pok. dra. Laginje ostaće svetlo i veliko u nizu naših narodnih velika, biskupa Dobrile, Vitezića, Spinića, Trinajstića, Gregorina i mnogih drugih, koji su u svom narodu ostavili trajan i neizbrisiv spomen.

Klanjajući se duboko seni velikog pokojnika dra. Matka Laginje kličemo mu: Hvala i slava!

Pozdravi Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije.

Toplice (župa Novo mesto): Uprava Sokolskog društva Toplice pozdravlja sa svoje prve sednice savezno starešinstvo svesna važnosti poverene joj zadaće, koju će svesno i tačno izvršiti na procvat i proširenje sokolske ideje, pa kliče: Zdravo, starešina Njegovo Visočanstvo prestolonaslednik Petar! Zdravo starešinstvo Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije!

Dragutin Gregor, starešina.

Vinkovci: Sa prve sednice pozdravljam bratsku saveznu upravu uveravajući u svojoj iskrenoj saradnji na dičnom polju Sokolstva.

Starešina dr. Paja Šumanovac.

Drniš: Sa prve sednice nove uprave ovog društva šaljem bratski sokolski: Zdravo!

Starešina dr. Marušić.

Metković: Preuzimajući društvenu upravu, čvrsto smo rešeni da svoje društvo vodimo putevima, što nam ih označuje svetost i veličina sokolske misli i zavet narodnog i državnog jedinstva. Pozdravljamo svog saveznog starešinu Njegovo Visočanstvo prestolonaslednika Petra i bratsko savezno starešinstvo. Zdravo!

Upravni odbor.

Novo mesto: Sa prve sednice iskreni-bratski Zdravo!

Uprava župe Novo mesto.

Otočac: Sokolsko društvo u Otočcu udovoljavajući sokolskoj dužnosti i bratskom osećaju sa svoje prve sednice pozdravlja svoga prvoga starešinu Saveza sa puno najlepših želja, ponosito što stupa pod barjakom uzvišenog brata starešine zaključujući se, da nikada neće pustiti iz ruke ovaj barjak, spremno dati život i sve svoje za brata starešinu, Njegovo Veličanstvo Kralja, otadžbinu čuvajući integralno narodno jugoslovensko jedinstvo i državnu celinu. Živilo Njegovo Veličanstvo Kralj Aleksandar i cео vladalački dom slavne Karađorđevića dinastije, a Njegovom Visočanstvu bratu starešini Saveza bratsko sokolsko: Zdravo!

Starešina dr. Dorđe Branković.

Otočac: Sa puno sokolske ljubavi i bratskog osećaja hitamo da na prvoj svojoj sednici udovoljimo dužnosti i osećaju i da pozdravimo jugoslovensko sokolsko društvo.

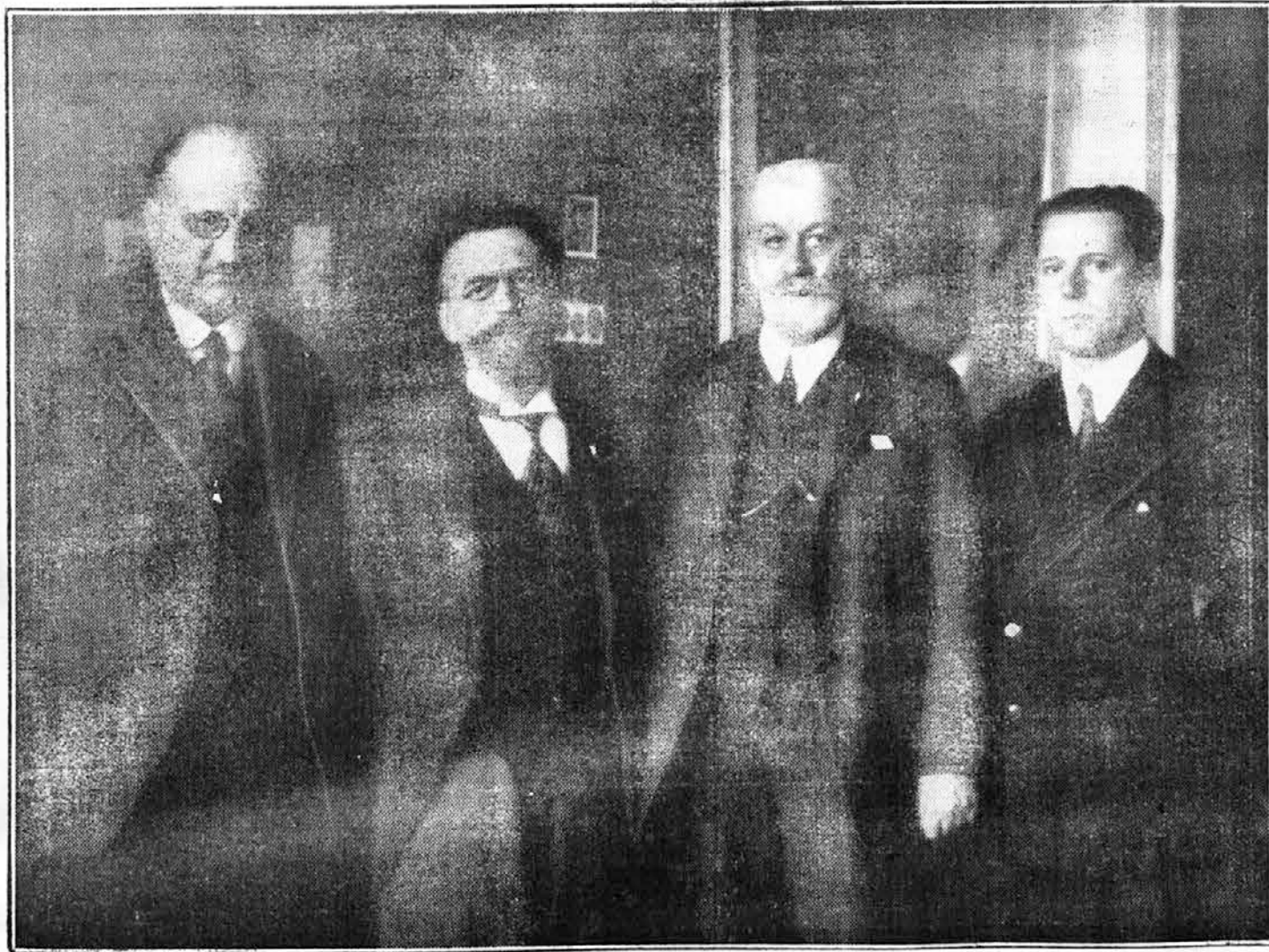
Upravni odbor.

Valpovo: Sokolsko društvo u Valpovu sa svoje prve sednice šalje bratskom Savezu sokolski pozdrav moleći ga, da bude kod Njegova Veličanstva Kralja tumačem izraza duboke zahvalnosti nad osnutkom Sokola kraljevine Jugoslavije, izražujući podjednako našu bratsku odanost starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Njegovom Visočanstvu prestolonasledniku Petru.

Upravni odbor.

Ljubljana: »Ljubljanski Sokol« sa svoje konstituirajuće sednice šalje u ime svog odbora i čitavoga članstva najiskrenije i bratske pozdrave. Zdravo!

Karlovac: Sa konstituirajuće sednice bratu Ganglu i celom starešinstvu Saveza naš iskreni i sokolski Zdravo! Sokolsko društvo.

Zamenici starešine SKJ.

S leva na desno: br. L. Križ, E. Gangl, D. Paunković, dr. P. Mergenthaler.

LUJO LOVRIĆ (Beograd):

Spremajmo se na naš veliki slet!

Ono, o čemu već nekoliko godina u našim sokolskim redovima neprestano govore sva braća, došlo je blizu i juna meseca o. g. Sokolstvo će da se sleti iz svih krajeva naše otadžbine u ponosnom Beogradu. Naš slet posetiće u dosad nezapamćenom broju naša braća Čehoslovaci, Poljaci, Rusi i Lužički Srbi. Zagledamo li danas u našu dnevnu štampu opazimo, da se o sletu već sada mnogo govori, da naša javnost sa oduševljenjem čeka te radosne dane i da će naš slet biti zaista veličanstvena manifestacija sokolske misli kako i kod nas još nikada nismo imali. Sletski odbor razvija svoju delatnost u svim pravcima; sletisti se izgrađuju, sve se sekcije svakim danom pojačavaju i razgranjuju tako, da je organizacija sleta osigurana na pravilan i dostojan način. Kada je sve tako, postavlja Vam se pitanje, što je dakle potrebno da mi Sokoli, odnosno svaki od nas kao pojedinac, učinimo od svoje strane, da naš slet bude po broju, disciplini sokolske svesti, organizaciji i izvedbom samih vežba i ostalog, zaista takova nacionalna manifestacija, da bi prešla sva očekivanja i vratila na sebe pozornost celog kulturnog sveta. Na ovo pitanje odgovor je jednostavan i mi ćemo ga ovde odmah objasniti.

Želimo li da naš slet bude kruna našeg sokolskog rada, pobeda sokolske misli i veličanstvena manifestacija sveslovenske, bratske i sokolske uzajamnosti, onda je potrebno, da svi bez razlike ozbiljno prionemo k poslu i učinimo sve što možemo sami da učinimo. Potrebno je stoga, da uprave naših sokolskih društava stoje u neprekidnom dodiru sa svim kategorijama našega članstva, da u svrhu dobre organizacije i što većeg broja učesnika na sletu, održavaju što češće nagovore pred vrstom i sastanke sa članstvom. Isto tako su društva dužna, da na sve raspise Sletskog odbora blagovremeno odgovaraju, šalju tačno i na vreme svoje prijave i uvek izveštavaju o naknadnim prijavama i izmenama, koje bi eventualno nastupile u pogledu broja učesnika. Društveni funkcionari trebaju već sada upućivati članstvo što treba da se spremi za put, kako se treba ponašati za vreme puta, naglašavati potrebu jake discipline i uzornog reda, a društveni lekari trebaju da upozore članstvo čeka se u interesu svoga zdravlja moraju čuvati za vreme puta i na samom sletu, jer se ne sme zaboraviti, da se slet održava koncem meseca juna, kada je letna vrućina najjača. Uprave župa neka izveštavaju isto tako sletski odbor o svemu, što je u vezi sa sletom i neka župski delegati po mogućnosti posjećuju društva dajući tako podstrek za rad i potrebna uputstva za organizaciju. Što življi dodir, to veći uspeh. Župski dopisnici neka povremeno izveštavaju sletski odbor o pripremama, interesovanju i svemu sličnom u njihovoj župi obzirom na slet tako, da bi naša novinarsko-propagandistička sekcija te podatke mogla koristiti za štampu i na taj način bila u mogućnosti da što raznovrsnijim vestima stalno razvije propagandu i zanimanje za naš slet. Kad smo ova otkrili, što treba da radi uprava

naših župa i naša društva; progovorimo sada o tome, što treba da već sada radi svaki od nas, koji želi da na slet dođe i da slet po načini ideje i vanjskom izgledu bude zaista prava pobeda sokolske misli. Svaki Sokol, koji je Sokolstvo u svojoj duši potpuno razumeo i prigrio kao ideju za koju je pripravan žrtvovati sve, pa i samoga sebe, treba da u organizaciji — za što bolji uspeh našega sleta — počne sa spremanjem samoga sebe. Pre svega potrebno je, da svaki od nas donese čvrstu odluku, da će učestvovati na sletu. Slet ovakoga stila nije svake godine i prema tome ne samo da je svako dužan da koristi ovu priliku da se vidi sa svom svojom braćom velike sokolske porodice i Slovenstva; već je svaki od nas dužan da kao Sokol u pravom smislu te velike reči pomogne i uveliča priredbu samoga sleta svojim prisustvom i uzornim sokolskim radom. Prvi slet Sokola kraljevine Jugoslavije treba da bude najveća nacionalna manifestacija našega naroda do danas; slet treba da bude veličanstvena manifestacija narodnog ujedinjenja i jake, napredne i kulturne Jugoslavije. Da bi se sve ovo postiglo u punoj formi, potrebno je, da svaki od nas kao pojedinac disciplinuje samoga sebe i da se blagovremeno spremi za slet. Nakon toga, što se svaki od nas čvrsto rešio da poseti slet, šta je potrebno, da svaki do sleta učini? Prvi uslov, da se poseti slet je svakako pitanje potrebnog novca za put i boravak na sletu. Savetujemo stoga svoj našoj braći, da već sada odmah započnu štediti i odvajati pomalo od svojih redovnih prihoda, tako, da bi polaska na slet bili u potpunoj mogućnosti da na slet pođu. Ne zaboravite, da su mnoga naša braća pored najbolje volje i čvrste odluke da prisustvuju sletu, morala odustati od odlaska na put samo toga, što nisu imala potreban novac. Društveni funkcioneri treba da svakom prilikom naglašuju potrebu štednje i sprema za slet. Na sletovima kao javnim manifestacijama Sokolstva vrlo je važno i to, kakovu vanjsku sliku i utiske daju Sokoli kao celina. Da se dakle na našem do sada najvećem sletu — ne desi da neka braća dodu u protipripisnoj odeći i sa stvarima na odori, koje se po našim pravilima na sokolskoj odori već sada upućuju svoje vlastno u tome smislu. Stoga neka svaki brat nastoji već sada, da nabavi sve što mu je potrebno i po propisu. Neke se ne dogodi to, da pojedina braća dodu polu odevca ili bez pojedinih sokolskih oznaka, pera i sličnoga, pa da to onda nabavljaju na vrat i na nos u Beogradu za vreme samih sletskih priredaba. Svaki onaj, koji Sokolstvu iz dubine svoje duše poklanja sve svoje najlepše misli, treba da i svojim vanjskim izgledom da potvrdu sokolskog smisla potpune harmonije od sokolskog pera na kapi do društvene trake na surki. Ne zaboravimo, da često puta, a naročito pri javnim nastupima, konačna slika, lepota pregleda i puni efekat dubokih utisaka kao vrhunac punog uspeha, zavisi od mnogih i mnogih pojedinosti, koje svaka za sebe u prvi mah ne predstavljaju nikakvu osobitu važnost i vrednost. Pazite

dakle svaki na sebe i kao potpuno uredni, delujte povoljno na druge.

Pri završetku, da bi naš slet postigao onaj veličanstveni nezapamćeni uspeh, potrebno je da svako Sokolsko društvo na svojoj teritoriji razvije što živahniju delatnost i propagandu za slet. Treba zainteresovati za slet sve slojeve našeg pučanstva, oduševiti ih za Sokolstvo i učiniti sve, da bi naš narod iz svih krajeva došao na slet i što većem broju. Svaki pak od nas kao pojedinac dužan je, da za slet zainteresuje i oduševi svu svoju okolicu. Objasnite roditeljima potrebu i važnost toga, da njihova deca kao i naši naraštaji pođu na slet.

Radimo svi složno i združeno svim našim silama, da I. Svesokolski slet Sokola kraljevine Jugoslavije ne bude samo veličanstvena manifestacija uspeh sokolske ideje, već da to bude slavan datum u istoriji jugoslovenskog naroda i celokupnog Slovenstva.

Uprava Sokolskog Glasnika traži u svim većim gradovima i industrijskim mestima akvizitire za oglas. Ponude uputite

Upravi Sokolskog Glasnika
Ljubljana, Narodni dom.

Osnivanje Sokolskog društva u Petrinji.

U nedelju, 2. o. m., na poziv gradskog načelnika došli su na sastanak prijatelji sokolske ideje radi osnivanja Sokolskog društva. Odziv građanstva bio je vanredno lep, tako da velika sala opštinske večernice nije mogla da primi mnogobrojnu publiku.

Sastanak je otvorio načelnik g. Stazić i dao reč g. dr. Nemcu, koji je u lepom govoru izneo istorijat sokolskog rada u gradu Petrinji, naglasivši naročito odanost petrinjskog građanstva sokolskoj ideji kroz dve i po decenije, kao i njegovo uspešno delovanje u hrvatskom i srpskom Sokolu, kasnije Jugoslovenskom Sokolu. Oslanjajući se na tu izgrađenu sokolsku svest, g. Nemec izlaže potrebu osnivanja Sokolskog društva, koje ima visoki cilj, da ljubav i slogu, koja je gajena u ranijim sokolskim društvima, probudi i utvrdi.

Govor g. Nemca pozdravljen je živim odobravanjem, pa se prešlo na izbor starešine. Jednoglasno izabran je za stavešinu zasluženi Sokol br. Nemec. Zatim se pristupilo izboru odbora, rezvizijom odbora i suda časti. Aklamacijom su u odbor izabrani braća: Fran Longino, dr. Tomislav Kružić, Petar Mužleka, Antun Stingl, Mato Filak, Vladimir Vrabec, Nikola Gorčić, Srnak Facov, Čedo Kopčalić, dr. Dragan Cekuš, Josip Stazić, Josip Modrušan, dr. Simo Krunić, dr. Gustav Boltek, Drago Gregurinić, Nikola Tomić, Bogdan zepa, Mijo Vajdić, Vilko Bobinac, Dušan Jasić i dr. Pavao Boltek. Iduće nedelje, na predlog starešine, svečano je proslavljena osamdesetogodišnjica brata Sokola Tome Masaryka sa najvećim oduševljenjem građanstva Petrinje.

IV. sednica izvršnog odbora Saveza SKJ,

održana 21. februara 1930.

U 7. časova uveče I. zamenik starešine brat Gangl otvara sednicu. Overovitelji unašaju u knjigu zaključke sednice i vode evidenciju o izvršenju.

Brat Gangl potiče uvođenje sokolskog dana, kako je to bilo ranije u JSS. Brat prosvetar dr. Belajčić će da na shodan način razradi čitavu stvar, pa da na jednoj od narednih sednica iznese u tom predmetu konkretne predloge.

Pojedini članovi izvršnog odbora Saveza od vremena na vreme posetiti će duž čitave države pojedine župe odnosno društva, da se organizira propagandistički rad po svim župama i društvima.

Podseća se na zaključak plenuma upravnog odbora, da svako sokolsko društvo plaća godišnje 50 Din u fond, iz kojeg bi se podpomogla slabija ili nova osnovana društva za nabavku sprava.

Nakon podulje debate zaključuje se, da se taj fond osnuje kod Saveza, pa da se iz njega daju pozajmice novim osnovanim društvima za nabavku sprava, a po predlogu župe.

Prima se do znanja referat brata Živkovića i Gangla o poseti kod nekoliche vlasti, gde su se povoljno rešavala za naš daljni rad važna pitanja.

Nakon svestrane debate i pretraganja potocijnih ugovora sa bivšim dobavljačem JSS bratom Brankom Palčićem zaključuje se, da se i bivšemu dobavljaču Hrvatskog Sokolskog Saveza Grgi Horvateku poverava, da bude dobavljačem SKJ. Gospodarski osek imade pre nego donese definitivnu odluku na prihvati izvršnom odboru, da ispita čitavu stanje stvari, da nakon toga sa jednim i drugim sklopi ugovor analogno onom, koji je postajao sa bratom Palčićem u bivšem JSS.

Gledom na formiranje nove vinkovačke Sokolske župe nakon svestrane debate zaključuje se: Poverava se bratu dr. Pavlasu da razradi predlog o organizaciji i teritorijalnoj podeli vinkovačke župe, koja se imade novo formirati po zaključku plenuma savezne uprave. Nakon dovršenog rada imade da izvršnom odboru podnese svoje predloge.

Brat Gangl izveštava, da je savezni Sud časti održao 19. II. svoju prvu sednicu na kojoj je izabrao svojim predsednikom dr. Svetu Mihajlovića, podpredsednikom dr. Janka Olipa, a delovodkom Luku Pešića. Zaključuje se, da Sud časti izradi svoje pravilnike.

Zaključuje se u vezi sa predlozima župe Maribor, da se zaključak odlaga, a za buduće usvaja princip, da se svaki predlog za sve imade popisati i podeliti pojedinim referentima. Ujedno nalaže se svim župama, da svaki svoj predlog podastre zasebno.

Brat dr. Belajčić predlaže, da se imenovanje prosvetnog odbora Saveza odgodi do prihvata pravilnika prosvetnog odbora. Konstituisanje prosvetnog odbora preka je potreba, pa bi trebalo da se pravilnik što pre raspravi. Pojedno iznosi svoje mišljenje, da većina članova odbora budu iz Beograda.

V. sednica izvršnog odbora Saveza SKJ,

održana 28. februara 1930.

Brat tajnik podnosi izveštaj o tekućim poslovima, kao i o stiglim dopisima na saveznu upravu. Prvo dopis župe zagrebačke, kojim javlja da je postavila društvene uprave u Sokolskom društvu Zagreb I i Zagreb II, Boštajnu, Brežicama, Krškom i Rajhenburgu. U ostalim društvima postavile se uprave nakon tačnog i savestnog proveravanja.

Brat dr. Mazura nadopunjuje izveštaje i potanko obzira, kako se misli u zagrebačkoj župi organizovati sokolski rad. Nakon provedene debate zaključuje se, da zagrebačka župa imade da do naredne sednice izvršnog odbora podnese konkretan predlog, kako i na koji način da se sprovede to organizovanje.

Župa Maribor dostavlja pravilnik za seoske sokolske čete svoga teritorija. — Kako se već radi po bratu Čedi Miliću na zajedničkim pravilnicima za čitavu tu organizaciju, rešice se ovo pitanje zajedno.

Pokrajinski Savez Ruskog Sokolstva u Jugoslaviji dostavlja odgovor i zahvalu na dopis o primitku istoga pod zaštitu Saveza SKJ.

Sokolska župa Bjelovar javlja da se tamošnja župska uprava mora reorganizovati i popuniti novim licima, a jednako i po pojedinim društvima ove župe. Primaju se odnosno zaključci.

Brat dr. Pavlas u ime organizacijskog osekda iznosi predlog, da se So-

IZ SAVEZA SKJ

kolsko društvo u Crepaji odeljuje od župe Veliki Bečkerek i dodeljuje župi Beograd. Ovaj se predlog prima.

Brat dr. Mazura iznosi, da su župe preopterećene poslovima, a da bi mogle svladavati svoje kancelarijske poslove. Zato moli, da bi savezna kancelarija sve svoje okružnice umnožila u toliko primeraka, koliko imade društava, kako bi se župama olakšao i ubrzao posao. Predlog se prima.

Čehoslovenska Obce Sokolska saopćuje, da je središnji Savez udruženja odgajivača poštanskih golubova pripravan da za vreme sleta u Beogradu sprovede puštanje poštanskih golubova. — Zaključuje se stvar uputiti sletskom odboru, a sa uputom da se stave u izravni dodir sa pomenutim udruženjem.

Poverava se bratu gospodaru, da razradi projekat upotrebe kredita, koji će se doznati župama i društvima.

Brat tajnik upozoruje na odredbu zakona o SKJ, kojom ministar saobraćaja imade da propiše pravilnik o sokolskim pogodnostima za vožnju. Zaključuje se poradi kod ministra saobraćaja, da što pre donese pravilnik o pogodnostima za Sokole.

Brat dr. Belajčić prema ranijem zaključku podnosi pravilnik prosvetnog odbora Saveza na odobrenje. — Pošto je pravilnik proučen i nitko od članova uprave nije stavio primedaba, to se pravilnik u celosti prihvata i podjedno poverava bratu prosvetaru, da izradi pravilnike prosvetnih odbora župa i društava.

Brat Branko Živković predlaže, da se uvede radi lakše revizije jedinstveno knjigovodstvo u svim župama i društvima. — Zaključuje se da brat Nišavić, a u sporazumu sa bratom gospodrom izradi nužne upute i obrasce za najjednostavnije i najpraktičnije jedinstveno knjigovodstvo.

VI. sednica izvršnog odbora Saveza SKJ,

održana 7. marta 1930.

Brat Gangl izveštava, da je Savez primio poziv od bratske ČOS, da sude luje po svojim delegatima proslavi 80. godišnjice predsednika Čehoslovačke republike Tome Masaryka. Za delegata na ovoj proslavi određen je brat Đura Paunković, koji je odmah otputovao. Iz Praga naputit će se brat Paunković u Varšavu, da braći poljskim Sokolima lično izruči poziv na naš slet.

Brat Gangl iznosi književni program Jugoslovenske Sokolske Matice za ovu godinu. Matice je odlučila da će godišnje izdavati 3 do 4 knjige. Za ovu godinu izdao bi se: 1. Tyršev Zbornik, kojega će urediti braća Andelko Sieber i Vladimir Šuklje. 2. Istorija Jugoslovenskog Sokolstva, koju će napisati brat dr. Riko Fux. 3. Izdaci se Sokolska čitanka za naraštaj, koju će urediti brat Gangl. Svaki pretpatnik dobiti će ove tri knjige za godišnju pretplatu od 20 Din, a u slobodnoj prodaji stajće jedna knjiga 10 do 15 Din. Osim ovih knjiga izaci će u nakladi JSM: 1. Organizacija Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. 2. Sokolska ideja, koju će napisati brat Ante Brozović. 3. Sokolski kalendar za god. 1931., koji će urediti brat Švajgar i 4. Kalendar Sokolske omladine za god. 1931., kojeg će urediti brat Gangl. — Izveštaj se prima i odobri.

Potiče dalje pitanje, koja i kakova imade da bude zadaća narodno-odbrambenog osekda. U vezi s time iznosi, kako je došlo do razdora među lužičko-srpskim Sokolstvom.

Oni, koji su se oprli ovom razdoru, to su pravi Sokoli i oni bi hteli svakako da dodu na naš slet i mi možemo poradi sve, da dodu.

Pokreće se pitanje o teškim prilikama, koje vladaju u nekim župama, a koje su izazvane rovanjenjem nekih bivših političara. Konkretno se predlaže i prima, da oba brata inspektora pođu po tim župama, da ispituju celat stanje stvari i da o tome podnese referat.

Brat Gangl iznosi bilansu »Sokolskog Glasnika« za prva tri ovogodišnja broja. Temeljem povoljnih izgleda same bilanse a i potreba, predlaže, da bi se »Sokolski Glasnik« od 1. aprila o. g. izdavao 3 puta mesečno. — Ovaj se predlog prima. U vezi sa sokolskom štampom izveštava, da se brat načelnik odlučio, da »Prednjaka« promeni u »Soko«, a »Sokolici« i »Naša radost« da dobiju omot. Oblik »Naše radosti« nešta će se povećati. — I ovo se prima.

Brat tajnik Brozović izveštava o tekućim poslovima te stiglim dopisima na Savez.

Glede subvencije bratskom Sokolskom društvu Ljubljana I. zaključuje se, da zaključak kragujevačke skupštine bivšeg JSS važi i danas onako, kako je onda prihvaćen. Dobije li se od uteranih potraživanja u toliko meri, koliko treba, onda će se udovoljiti zaključku kragujevačke skupštine.

Brat dr. Pavlas moli, da se odredi konačna redakcija svih pravilnika, jer je rok za podnošenje ispravaka istekao. — Zaključuje se, da brat dr. Pavlas prouči sve podnesene prigovore i da izradi pravilnike o konačnoj redakciji, nakon česa imaju da se proglase obvezatima.

Brat Nišavić iznosi nacrt jedin-stvenog knjigovodstva za sve sokolske jedinice. — Po njemu izneseni nacrti primaju se time, da braća savezni go-

spodar, blagajnik i brat Nišavić to sve razrade u detaljima i s uputama propišu pojedinim župama, odnosno društvima.

Brat Stevo Knežević podnosi pravilnik za izvršenje naredaba uredbe o olakšicama u pogledu obaveze služenja u kadru članova Sokola kraljevine Jugoslavije. Zaključuje se, da se donošenje ovog pravilnika prepušta međusobno sporazumu brata načelnika sa bratom Kneževićem.

Pravila Sokolskog društva.

§ 1.

Ime, teritorija, sedište i pečat društva.

Društvo se zove Sokolsko društvo. Teritorija društva prostire se na čitavo mesto, u kome se društvo nalazi. Ako se iznimno u tome mestu osniva više društava, njihovu teritoriju određuje uprava župe. Pečat društva ima oblik kruga sa natpisom: Sokolsko društvo.

§ 2.

Svrha.

Svrha društva je, da usporodnim vaspitanjem tela i duše po Tyrševom sokolskom sistemu, udamačenom u našem narodu, upoređuje telesno zdravlje, moral i nacionalnu svest državljana kraljevine Jugoslavije.

§ 3.

Sredstva.

Svoju svrhu postizava društvo:

1. gajenjem telesne vežbe, poučavanjem mladeži u telesnoj vežbi, priređivanjem javnih vežbi, utakmica i tečaja;
2. osnivanjem sokolskih četa u sporazumu sa upravom župe;
3. priređivanjem izleta, svečanosti i zabava;
4. širenjem propagande telesnih vežbi sa usporodnim moralnim i nacionalnim vaspitanjem putem predavanja, rasprava, izdavanja časopisa, knjiga i spisa, koji su u vezi sa društvenom svrhom, te osnivanja svoje knjižnice i čitaonice;
5. podupiranjem nacionalnih ustanova i rada na narodnom prosvetljenju;
6. pristupanjem u sokolske župe;
7. društenim imanjem, koje se sastoji iz nekretnina, gimnastičkih sprava, pokućstva, knjižnice i ostaloga;
8. upisninom i redovnim prinosima članstva;
9. olakšicama, povlasticama i potporom, predviđenom zakonom o osnivanju Sokola kraljevine Jugoslavije i Statutom o organizaciji i poslovanju Sokola kraljevine Jugoslavije;
10. dobrovoljnim prilozima i prihodima društvenih priredaba, prihoda od društvenih izdanja i ostalim prihodima;
11. pomaganjem pokreta protiv alkoholizma i pokreta za štednju, osnivajući njihove odseke;
12. podnašanjem predloga upravi župe korisnih za napredak Sokolstva;
13. odašiljanjem prinosa upravi župe;
14. odašiljanjem izveštaja o svome stanju i radu na zahtev uprave župe i redovnog godišnjeg izveštaja do 15. januara za proteklu upravnu godinu, koja se računa od 1. januara do 31. decembra;
15. izvršavanjem svih naloga uprave župe;
16. upotrebljavanjem svih zakonitih sredstava, koja služe toj svrsi.

§ 4.

Društvo mora biti član one župe, kojoj ga dodeli uprava Saveza, i onoga okruženja, kome ga odredi uprava župe. Društvo se mora pokoravati u svemu naredbama uprave župe i uprave Saveza.

§ 5.

Članstvo.

U sokolsku organizaciju pristupaju članovi dobrovoljno. Redovnim članom sokolskog društva može postati svaki državljanin kraljevine Jugoslavije po navršenoj 18. godini bez obzira na spol, veru, zvanje i zanimanje, ako je u svome životu i radu neporočan, ako priznaje osnovna načela Sokolstva i ako bude primljen po upravi društva. Vanrednim članom sokolskog društva može postati svaki Sloven i svaka Slovenka, koji nisu državljanin kraljevine Jugoslavije, a stalno borave u zemlji, ako ispunjavaju uslove, označene u prvom začelu.

§ 6.

Za primanje u članstvo zahtevaju se dalje i ovi uslovi:

1. Pismena prijava, vlastoručno potpisana.
2. Svaki član je dužan dati obavezu izjavu, da će vežbati najmanje do navršene 26. godine.
3. Za valjanost zaključka o primanju u članstvo potrebna je obična većina glasova uprave društva.

4. Svaki član se prima na pokušajno vreme od šest meseci, a zatim o konačnim primanju u članstvo rešava ponovo uprava društva.

Člana ispod 26 godina može uprava društva od vežbe oprostiti u naročito opravdanom slučaju na predlog prednjačkog zbora.

Uprava društva može odbiti primanje u članstvo bez obrazloženja.

Za trajanja pokušajnog vremena nema prijavljeni ni pasivnog ni aktivnog prava glasa, a može sarađivati u društvenom radu.

Po konačnom primanju iza pokušajnog vremena stupa član u sva članska prava te mu se izdaje legitimacija sa sokolskim znakom. Član je dužan ovu legitimaciju pokazati svakom drugom članu, koji mu se prikaže svojom sokolskom legitimacijom.

Ni jedan član ne može biti članom druge telovežbačke organizacije, koja stoji isključivo na verskom, političkom ili staleškom stanovištu, niti može biti članom više sokolskih društava.

Član može biti učlanjen samo u društvo, koje se nalazi u njegovom stalnom boravištu. Ako je uprava župe iznimno dozvolila osnivanje više društava u tome mestu, onda može član redovno biti učlanjen samo u onom društvu, kome pripada po svom stanovanju, a sa dozvolom uprave župe i u drugom društvu istoga mesta.

§ 7.

Vanredni članovi imaju ista prava i iste dužnosti kao i redovni.

Društvo mogu pripadati i učenici svih narodnih, građanskih, srednjih, učiteljskih i stručnih škola kao deca, naraštaj i članovi, ako ispunjavaju opće uslove o primanju u društvo.

Svaki član je dužan da plati, kada se prijavi u društvo, organizacioni prinos, upisninu, godišnji prinos za župu, Savez i ozledni fond, polugodišnju članarinu i ostale prinose, koje odredi uprava Saveza.

Ako prijavljeni ne bude primljen za člana, vraćaju mu se sve uplate.

Članovi drugog sokolskog društva, ako za 14 dana stupe u društvo, ne plaćaju upisninu, pokušajno vreme im se otpušta, a članska prava stiču po namirenju propisane članarine.

§ 8.

Članstvo prestaje:

1. Kada se upravi društva prijavi istupanje.
2. Isključenjem iz društva.
3. Brisanjem iz članstva usled neplaćanja društvenih prinosa za šest meseci, a župskih i saveznih za minulu upravnu godinu. Ako ove prinose neknadno uplati, i to najdalje za 14 dana od dana obaveštenja o brisanju, brisanje se stavlja van snage. Ako se uplate izvrše nakon tih 14 dana, ima se tražiti ponovno primanje u članstvo.

Po prestanku članstva članovi imaju vratiti upravi društva člansku legitimaciju i sokolski znak.

Protiv isključenja i brisanja ima mesta prizivu upravi župe, a zatim konačno upravi Saveza.

§ 9.

Članovi imaju prava:

1. učestvovati na društvenoj glavnoj skupštini;
2. sarađivati i učestvovati kod svih društvenih i za društvo obaveznih okružnih, župskih, pokrajinskih i saveznih priredaba, upotrebljavati za vreme vežbe društvene prostorije i sprave, koristiti se društvenom knjižnicom i časopisima i svima ostalim pravima, koja proističu uz pripadnost društvu;
3. nositi sokolski znak i svečano sokolsko odelo prema posebnim propisima.

§ 10.

Dužnosti člana jesu:

1. da čuva sokolsku čast u javnom i privatnom životu;
2. da unapređuje svim svojim silama društvene ciljeve;
3. da redovno uplaćuje članarinu i druge određene prinose i da čuva društvenu imovinu;
4. da u sokolskim redovima širi ideju bratstva i bratske ljubavi;
5. da se pokorava naredjenjima sokolskih pravila, pravilnika i poslovnika;
6. da učestvuje u svima društvenim, okružnim, župskim i obaveznim pokrajinskim i saveznim priredbama;
7. da nosi u određeno vreme sokolsku odoru i sokolski znak prema

pravilniku, propisanom po upravi Saveza;

8. da ima legitimaciju sa slikom.

§ 11.

Oslavljanje i pozdravljanje.

Članovi sokolskog društva nazivaju se međusobno »brate« a oslavljavaju se sa »ti«. Članice nazivaju se međusobno sa »sestro« a oslavljavaju se sa »ti«. Članovi i članice nazivaju se međusobno »brate«, odnosno »sestro«, a oslavljavaju se sa »ti«, ako to dopuštaju njihovi vanskolski odnosi.

Deca i naraštaj oslavljavaju se sa »ti« i nazivaju se međusobno »brate«, odnosno »sestro«.

Svi pripadnici društva pozdravljaju se međusobno sa pozdravom »Zdravo!« i to tako, da najpre pozdravljaju mladi starije.

§ 12.

Disciplinske kazne.

Pravo disciplinskog postupanja protiv člana pripada samo onom društvu, kome član pripada.

§ 13.

Prekršaj sokolskih pravila i načela, povreda sokolske časti ili discipline kažnjava se:

1. opomenom usmenom ili pismenom;
2. ukorom usmenim ili pismenim; pismeni ukor može biti pošten obzajem u društvenim prostorijama;
3. zabranom nošenja sokolske odore i znaka, zabranom učestvovanja na priredbama, upotrebe društvenih sprava i prostorija za određeno vreme;
4. isključenjem iz društva.

Za izricanje kazne pod 1, 2 i 3 dovoljna je obična većina glasova, a u slučaju pod 4 zahteva se većina od 2/3 glasova celokupne uprave društva.

Kazna se ima izreći nakon dovršenog disciplinskog postupka prema pravilniku, ustanovljenom po upravi Saveza.

Kažnjeni član i prijavljivač imaju prava na priziv u svima slučajevima. Priziv se mora podneti upravi župe pismeno za 14 dana od dana dostave rešenja, i to putem uprave društva.

Protiv rešenja uprave župe ima mesta prizivu na upravu Saveza za 14 dana od dana dostave rešenja uprave župe. Priziv se ima predati putem uprave župe.

Disciplinski postupak nastavlja se i izvršava se i onda, ako član međuvremeno i istupi iz društva.

§ 14.

U iznimnim hitnim slučajevima naročito pri kršenju kućnog sletskog ili izletnog reda kod javnog nastupanja ima prava načelnik ili njegov zamenik, a kod ostalih priredaba starešina ili njegov zamenik da kazni člana privremeno odstranjivanjem. Član je dužan pokoriti se ovoj kazni pod terekom isključenja iz društva i Saveza. Ova je kazna odmah izvršiva. Privremena kazna ima se odmah pismeno javiti upravi društva radi sprovođenja redovnog disciplinskog postupka.

§ 15.

Kod isključenja iz društva ima uprava društva da predloži putem uprave župe isključenje člana iz Saveza u slučajevima:

1. ako se uprava društva uveri, da je član novčano ili moralno oštetio društvo;
2. ako se član hotimice grubo ogrešio o sokolska pravila ili načela;
3. ako se član sablažnjivo vlada u društvu ili izvan njega;
4. ako se član ne pokori izvršenju privremene kazne po § 14. ovih pravila.

§ 16.

Naraštaj i deca.

Svako sokolsko društvo mora da vaspita muški i ženski naraštaj i decu. Upisninu i prinose određuje uprava Saveza. Vaspitanjem naraštaja upravlja načelnik društva sa prednjačkim zborom i prosvetnim odborom.

Decom se smatraju pripadnici od 6. do navršene 12. godine, a naraštajem od 12. do navršene 18. godine.

Za primanje dece i naraštaja u društvo potrebna je pismena dozvola roditelja ili staratelja.

§ 17.

Uprava društva.

Upravne posle društva vrši uprava društva, koju imenuje uprava župe a koja sastoji iz:

- starešine, njegovog zamenika, tajnika, predsednika prosvetnog odbora, načelnika, 1—2 zamenika načelnika, načelnice, 1—2 zamenice načelnice, 1—10 članova, 5—10 zamenika i 3—5 revizora i 3—5 zamenika.

§ 18.

Uprava društva upravlja celokupnim društvenim radom, stara se o idejnom vodstvu i vodi nadzor nad celokupnim društvenim radom. Imenovana uprava društva mora odmah početi rad.

U delokrug uprave društva naročito spada:

1. primanje članova i proglašavanje njihovog istupanja;
2. upravljanje društvenim imetkom, primanje i izdavanje novca te za slučaj potrebe podizanje zajma;
3. vođenje brige o redu i disciplini u društvu i vršenje disciplinske vlasti prema pravilniku;
4. sazivanje glavne skupštine i sastanka, određivanje dnevnog reda prema pravilima i priprema predloga;
5. staranje o redovnom društenom radu;
6. biranje jednog izaslanika u odbor delegata;
7. biranje blagajnika zdravstvenog, statističkog i ostalih referenata prema potrebi između članova ili zamenika;
8. potvrđivanje po prednjačkom zboru predloženog barjaktara i njegovog zamenika;
9. biranje zastupnika za župsku skupštinu i to iz svakih 100 članova po jednog zastupnika. Na višak od najmanje 50 članova dolazi također po jedan zastupnik;
10. gajenje telesne vežbe, poučavanje mladeži u telesnoj vežbi, priređivanje javnih vežaba, utakmica i tečaja, izleta, svečanosti i zabava;
11. držanje predavanja, rasprava, izdavanje časopisa, knjiga i spisa, koji su u vezi sa društvenom svrhom;
12. podupiranje nacionalnih ustanova i rada na narodnom prosvetljenju;
13. pomaganje pokreta protiv alkoholizma i pokret za štednju osnivajući potrebne odseke;
14. podnašanje predloga upravi župe korisnih za napredak Sokolstva i izveštaja o celokupnom radu društva i soskih četa;
15. izvršavanje svih naređenja uprave župe i uprave Saveza i postupanje u svemu prema naređenjima zakona o osnivanju Sokola kraljevine Jugoslavije, Statutu o organizaciji i poslovanju Sokola kraljevine Jugoslavije i svima pravilima, pravilnicima i poslovnici.

§ 19.

Sva prepiska uprave društva vodi se pod potpisom starešine ili njegovog zamenika i premapotpisom tajnika.

Ako se prepiska odnosi na novčane ili imovinske poslove, premapotpisuje blagajnik, ako se odnosi na tehnički rad, premapotpisuje načelnik za članove a načelnik i načelnica za članice ili njihovi zamenici, a ako se odnosi na prosvetni rad, premapotpisuje predsednik prosvetnog odbora. Referenti drugih odseka premapotpisuju dopise, koji zasecaju u njihov delokrug.

Sednice uprave društva drže se nedeljno jedanput. Sednice saziva starešina ili njegov zamenik. Član uprave društva, koji bez opravdanja izostane sa sednice tri put jedno za drugim, smatra se da se odrekao članstva uprave, te se njegova imena dostavljaju upravi župe. Sednici imaju prisustvovati kako članovi, tako i članovi zamenici, koji sa istim pravima, kao i članovi imaju učestvovati u celokupnom radu uprave društva.

Za donošenje zaključaka potrebno je, da sednici prisustvuju najmanje polovina članova uprave društva. U koliko ova pravila drukčije ne određuju, zaključci se donose većinom glasova prisutnih članova uprave društva i to javno, a na zahtev bilo ma jednog člana tajno. Pri jednakoj podeli glasova odlučuje starešina ili zamenik, koji inače ne glasa.

§ 20.

Uprava društva ima pomoćne i savetodavne organe.

Pomoćni organi su prosvetni odbor i savi referenti društvene uprave. Rad i sastav prosvetnog odbora, čiji je zadatak, da u sporazumu sa društvenim načelnikom organizuje, vodi i nadzira prosvetni rad u društvu, i rad referenata biće prema stvarnim potrebama određen pravilnicima i poslovnici.

Savetodavni organ je: glavna skupština.

§ 21.

Glavna skupština održava se jedanput svake godine najdalje do 10. januara, a prema potrebi i više puta. Poziv se ima uputiti članovima 8 dana ranije uz oznaku dnevnog reda.

Skupština može donositi zaključke, ako je prisutna 1/3 članova. Ako se ne skupi dovoljan broj, posle pola sata održava se skupština sa istim dnevnim redom bez obzira na prisutan broj članova.

Skupština se saziva:

1. po predlogu uprave društva;
2. po predlogu revizora;
3. po predlogu 1/3 članova.

U slučajevima pod 2. i 3. mora uprava društva sazvati skupštinu za 14 dana od podnesenog predloga.

§ 22.

Glavnoj skupštini prisustvuju sa članskim pravom svi članovi, koji su izvršili svoje obaveze prema društvu. Predsedava starešina ili njegov zamenik, a zapisnik vodi tajnik. Ako su odsutni starešina ili njegov zamenik, skupština bira predsednika. Skupštinski zapisnik potpisuje predsednik, tajnik i dva overovljača.

§ 23.

U delokrug glavne skupštine kao isključivo savetodavnog organa spada:

1. biranje dva člana za overovljenje zapisnika;
2. raspravljanje izveštaja o radu uprave društva i izveštaja revizora o upravljanju društvenom imovinom;
3. raspravljanje u svima društvenim pitanjima ukoliko ova pravila drukčije naređuju;
4. raspravljanje o pitanju članske upisnine i članarine;
5. raspravljanje o godišnjem prosvetnom;
6. raspravljanje o predlozima i savetima uprave društva ili pojedinih članova. Predlozi pojedinih članova moraju biti predani upravi društva najmanje 14 dana pre glavne skupštine.
7. podnašanje predloga upravi župe u stvari imenovanja uprave društva, revizora i suda časti.

§ 24.

Glavna skupština donosi zaključke većinom glasova. U slučaju jednake podela glasova odlučuje predsednik, koji inače ne glasa.

§ 25.

Vaspitno-tehnički rad.

Tehnički i vaspitni rad u društvu vodi načelnik i načelnik društva, koji se moraju u svemu pokoravati naredbama i propisima načelnika župe izdanim u skladu naredbama i propisima načelnika Saveza.

Društveno načelnikštvo čine: načelnik, načelnica i njihovi zamenici.

Društveno načelnikštvo je sastavni deo uprave društva te o svome radu izveštava upravu društva.

Društveno načelnikštvo nadležno je i konačno odlučuje samo u pitanjima strogo tehničke prirode, za koja je potrebna kvalifikacija, t. j. stručna prednjačka sprema.

Ukoliko su sa takvim pitanjima koja spadaju u nadležnost društvenog načelnikstva, spojeni materijalni izdaci, mora ih načelnikštvo predložiti upravi društva i može ih izvršiti tek onda, kada uprava društva predlog odobri i osigura potrebna materijalna sredstva.

Za javne nastupe je također potrebna saglasnost sa upravom župe. Načelnikštvo ima u prvom redu da se brine za uporedno, t. j. nedeljno i srazmerno telesno, moralno i nacionalno vaspitanje, prema tome ostaju u njegovoj nadležnosti naročito izvršenje naredaba i propisa načelnikstva Saveza i župe:

- a) u pogledu pitanja vaspitnog sistema i vaspitanja u opšte,
- b) u pogledu pitanja vaspitne metode,
- c) u pogledu načina organizacije vaspitnih organa,
- d) organizacija i vodstvo društvenih javnih nastupa,
- e) vodstvo i nadzor vaspitno-tehničkog rada u svima kategorijama društva,
- f) briga za vaspitanje prednjaka i prednjačica i naročito organizacija i briga za izvedbu društvenih prednjaka i tečaja.

Kod rešavanja pitanja pod a), b) i c) učestvuje i predsednik prosvetnog odbora ili njegov zamenik.

Načelnikštvo društva ima kao pomoćni organ društveni prednjački zbor, koji ima, ako je potrebno, naročite odseke. Prednjačkom zboru predsedava društveni načelnik ili njegov zamenik, članovi(ice) pak su mu članovi(ice) sa prednjačkom spremom, koje iz sokolskih redova imenuje i rešava društveno načelnikštvo po odobrenju župskog načelnikstva. Na sednici prednjačkog zbora prisustvuju predsednik prosvetnog odbora, zdravstveni referent i po potrebi i drugi članovi uprave društva koje uprava društva odredi. Rad društvenih tehničkih organa reguliše se pravilnicima i poslovnici, koje propisuje načelnikštvo Saveza.

§ 26.

Revizori.

Revizori nadgledaju upravljanje društvenom imovinom pregledaju blagajnu, inventar, račune i knjige, te podnose izveštaj glavnoj skupštini. Revizija se obavlja krajem prvoga i drugoga polugodišta i u svako vreme na zahtev revizora ili uprave društva.

§ 27.

Ozledni fond.

Ozledni fond, koji postoji samo pri upravi Saveza, služi za davanje potpore članovima, naraštajcima i deci, koja su se ozledila pri sokolskom radu.

Ozledni fond Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije sastoji se iz prinosa, koje određuje uprava Saveza.

Propisi ozlednog fonda određeni su u pravilniku i poslovniku Odseka za ozledni fond pri upravi Saveza.

§ 28.

Odora, zastava i znak.

Članovi nose pri javnom istupanju odoru i znak i to dozvolom uprave društva. Sokolsku odoru i znak ustanovljava uprava Saveza.

Pri javnim istupanjima može društvo istupati pod svojom zastavom.

¹ N. pr.: Sokolsko društvo Mostar (ne: u Mostaru) ili Sokolsko društvo Beograd I.

§ 29.

Sud časti.

Sud časti rešava samo po sporovima časti, nastalim među društvenim članovima.

Sud časti sastavlja pet članova i tri zamenika naimenovanih od uprave župe, a za vreme od jedne godine. Svi članovi se imenuju iz sokolskih rodova, koji stalno borave u sedištu uprave društva.

Svaka strana ima prava, da odredi sebi poverenika u odbranu svojih interesa.

Najmlađi član društva vrši dužnost delovode.

Sudski postupak počinje na zahtev jedne strane. Zahtev se dostavlja upravi društva pismenim putem najdalje za 14 dana od dana, kada je spor nastao. Docije stigli prijave ne uzimaju se u prêtres.

Uprava društva kada primi zahtev, saziva odmah sud časti, koji ima početi zasjedanje u roku od 8 dana.

Sud časti odlučuje po slobodnom ubedenju. Odluka suda nakon proglašenja stranama saopštava upravi društva radi izvršenja.

Protiv odluke suda časti nema mesta žalbi.

§ 30.

Razlaz društva.

Bez prethodne dozvole uprave Saveza ne može društvo istupiti iz župe,

Tečaj za uvežbovanje prostih i takmičarskih vežaba za slet.

U Ljubljani u vežbaonici Ljubljanskog Sokola počeo je 17. o. m. pod vodstvom načelnika brata dr. Murnika tečaj za uvežbovanje sletskih prostih i takmičarskih vežaba. Tečaj otvorio je I. zam. staroste brat Gangl sa pozdravom i obrazloženjem cilja ovog tečaja. Tečaju prisustvuju 28 braće i 18 sestara, ukupno 46 lica, iz župe Banje Luke (2), Beograd (1), Cetinje (3), Kragujevac (2), Ljubljana (9), Maribor (2), Mostar (1), Niš (4), Novi Sad (2), Novo mesto (4), Osijek (2), Sušak (6), Sarajevo (2), Šibenik (1), Tuzla (1), Vel. Bečkerek (4). — Tečaj svršit će se 24. o. m.

Svim bratskim župama!

Bratske župe obraćaju se na Savez u stvari katastra. Svima odgovaramo ovom okružnicom: Savezni katastar vodiće se i u buduće kako se do sada vodilo u bivšem JSS dakle po starom uputstvu za vođenje članskog katastra (vidi »Sokolski Glasnik« broj 21.—22.

Masarykova proslava u Beogradu.

Po čitavoj Jugoslaviji, u svim gradovima i selima, proslavljen je prošlih dana na veoma svečan način jubilej prezidenta T. G. Masaryka. Naše Sokolstvo naročito svečano proslavilo je ovaj redak god, 80. godišnjicu svog brata Sokola, prezidenta Masaryka. Svečanostima posvuda su učestvovali predstavnici vlasti, korporacija, svih kulturnih i nacionalnih društava i mnogobrojno građanstvo. Velika ova slava bratskog čehoslovačkog naroda, bila je i slava i našeg celokupnog naroda, koji je u tim danima spontano i najvećim poštovanjem i ljubavlju iskazao svoju blagodatnost čoveku, koji se je neizrecivo poštovanjem i divnim samopregovorom borio za slobodu svoga naroda i istim žarom i ljubavlju za slobodu sve ostale svoje slovenske braće.

Prema odluci starešinstva Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, beogradski Sokoli priredili su svečanu proslavu Masarykove 80. godišnjice na dan 9. marta t. g. Svečanost je održana u Sokolani u Miletićevoj ulici. Sokolana je bila bogato dekorisana našim i čehoslovačkim zastavama, zelenilom i mnogobrojnim sijalicama u bojama. Slike Nj. Vel. Kralja i prezidenta Masaryka bile su ukrašene također zastavama i zelenilom. Ispod Masarykove slike ispletena je iz zelenila cifra »80«.

Svečanosti su prisustvovali g. dr. Leo Vokač, otpravnik poslova čehoslovačkog poslanstva sa gospodom i vojni ataše g. Vičitel sa gospodom. Predsednika vlade zastupao je vrhovni inspektor g. Milan Nikolić. Bili su prisutni predstavnici svih kulturnih društava. Čehoslovačka kolonija i mnogobrojni Beogradani. Sama proslava izvedena je uz burne i srdačne manifestacije našim Kralju i prezidentu Masaryku.

U 11 časova nastupilo je starešinstvo župe, na čijem se čelu nalazio prvi zamenik starešinstva Saveza brat Gangl. Brat Gangl i brat Branko Živković, starešina beogradske župe prišli su br. dru. Vokaču sa njime zauzeli mesto na prostranom podijumu. U tom momentu orkestar kraljeve garde zasvirao je svečanu uvertiru »Metanina« Libuše. Sjajno izvedena uvertira »Libuše« dala je celokupnoj

ne može se razići niti se može združiti sa drugim društvima. Ako se prethodno sa dozvolom dobije, u takvim slučajevima za donošenje zaključaka potrebno je da na glavnoj skupštini bude prisutno 2/3 svih članova, a za rešenje ima glasati 3/4 prisutnih.

U slučaju udruženja sa drugim društvom pripada imovina prestalog društva novom društvu.

Ako društvo istupi iz župe ili se razide, društvenu imovinu preuzima uprava župe, koja može prihod te imovine upotrebiti u župske svrhe.

Osnuje li se u istom mestu u vreme od pet godina novo sokolsko društvo po zakonu o osnivanju Sokola kraljevine Jugoslavije od 5. decembra 1929. uprava župe predaće ovom novom društvu glavničinu imovinu bivšeg društva.

Po isteku vremena od 5 godina uprava župe raspolaze sa tom imovinom po svome nahodjenju.

Ova pravila primljena su na sednici izvršnog odbora dne 14. marta o. g. i stupaju na snagu sa danom objave u »Sokolskom Glasniku«.

Beograd, 14. marta 1930.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

Tajnik: I. zam. staroste:
A. Brozović, s. r. E. Gangl, s. r.

iz god. 1926.). Dovoljno je da se Savezu u buduće dostavljaju prijavni i odjavni formulari.

Savezna uprava je bila mišljenja, da je potrebno, da se članski katastar tačno i precizno revidira. Radi toga je i izdala uputu, da sva društva podnesu spiskove članstva i naraštaja.

Kako će se voditi katastar naraštaja, to pitanje do sada nije rešeno, pa Savez u tom pogledu nema definitivnog zaključka. Preporuča se župama da za sada tačno vode evidenciju naraštaja, kako bi se mogle zainteresovanim priznati olakšice kod odlučivanja kadrovskog roka.

Upravni odbor Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, zaključio je na svojoj prvoj plenarnoj sednici, da svako društvo Saveza imade da godišnje plaća 50 Din. Od ovako sakupljene svote imade da se kod savezne uprave osnuje naročiti fond sa svrhom, da se potpomogne novoosnovana društva kod nabave vežbačkih sprava.

Bratske župe moraju po tom predmetu hitno postupiti, te od bratskih društava sakupiti za ovu godinu određeni doprinos, pa ga što pre poslati Savezu, kako bi se fond mogao privedi u stvarnost.

svečanosti naročito svečan i dostojanstven karakter.

Po završenju uvertiri brat Živković pozdravio je sve prisutne zahvaljujući gostima što su došli, da zajedno sa Sokolstvom odaju počast predsedniku Čehoslovačke republike i našem sokolskom velikom bratu Masaryku. Brat Živković zamolio je brata Gangla, da on — kao prvi zamenik starešine Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije — predsedava celoj svečanosti.

Brat Gangl — uzimajući predsedništvo — uputio je svima ove lepe reči:

Braćo! Sestre!

Dolaskom godine 1918. Sokolstvo je slavilo svoju slavnu pobjedu. U Prag se tada povratio kroz trijumfalnu kapiju ljubavi, poštovanja, odanosti i priznanja duše naroda osnivač svoje slobodne domovine, naš veliki sokolski brat Toma G. Masaryk, taj najodličniji sin svoga naroda, pun sokolskog duha i neslomive volje za pozitivan rad na rođenoj grudi.

Osnovana je Čehoslovačka republika, ta velika tvrđava Slovenstva i Sokolstva na severu Evrope. Njezinim je prvim prezidentom — brat Masaryk, naš tatiček!

I ovde na slovenskom jugu Evrope naša braća Sokoli još pre svet-skoga rata izgrađivali su temelje za buduće naše narodno i državno jedinstvo, ističući misao Jugoslovenstva, a u ratu — trpeć za slobodu i umiruć za pravdu — pripremali su naše ujedinjenje, dok nije kucnuo onaj veliki čas, kad se je skoro istovremeno kao Masaryk u Prag vratio u oslobođenu Jugoslaviju veliki naš pobjednik blago pokojni kralj Petar i uz njega njegov sin, naš sadašnji kralj Jugoslavije Aleksandar I. sa izvučenim mačem, na kome su tada zablistale reči: »Pravda vitezil« — »Pravda pobjeđuje!« što je geslom prezidenta Masaryka i svakog pravednog državnog poglavara.

Osnovana je kraljevina Jugoslavija, ta velika tvrđava Slovenstva i Sokolstva na jugu Evrope! Njezinim je kraljem — Aleksandar I., naš obljubljeni vladar!

Slušajte i gledajte, kako se Beli Orao na slovenskom jugu, a Beli Lav na slovenskom severu dižu u samostalnost život i kako iz duše jednog i drugog bratskog naroda ori se poklik radosti i ponosa: Pravda vitezil — Pravda pobjeđuje!

Takova veza zajedničkog udesa naše i čehoslovačke zemlje opaža se već u VII. stoleću, kad nas je spajala država kralja Sama.

Knjeginja Libuša pružila je ruku oraču Premislju, osnivaču vladarske kuće Přemisljovaca, i tako se plug i žezlo udružile u simbol narodne snage i slave. Jednako se to ukazuje i kod nas Jugoslovena, kad nam je na horizontu zaplamsala svetla zvezda vladarske porodice Karađorđevića.

Kad se u istoriji Slovena odigrala katastrofa — poraz Otokara II. — onda započinje uništavajuće delo Habsburgovaca sve do Luksemburgovca Karla IV. koji podiže Češku u »zlatno deba«, kako istorija nazivlje taj vek. A eto u isto vreme u Skoplju u carskom svom gradu živi Dušan Silni. Karlo IV. nazivlje ga svojim dragim bratom, jer ga njime ne vežu samo vladalački odnosi, nego ga njime spaja i slatka reč majčina!

A eto nam najnovijeg doba! Istorijski se ponavlja: i danas su saveznici naš uzvišeni kralj Aleksandar I. i dični prezident Masaryk — po mišljenju, duhu, radu i jeziku braća, rođena braća iz jednog i istoga Slovenstva!

Pa kako je junaštvo i viteštvo našega naroda osvetilo tragediju Kosovog Polja, tako je junaštvo i viteštvo Čehoslovačka osvetilo tragediju Bele Gore. Lanci ropstva polomili se na jednoj i drugoj strani, svanula nam zora novog života.

Još nam je jedan veliki zajednički momenat, a taj je onaj, kad je slovenska romantika preporodila Slovene i kad nam je dobio usud dosudno osnivač Sokolstva — dr. Miroslava Tyrša!

I eto, u tom Tyršovom duhu pozitivne nacionalne i patriotske aktivnosti — promatrajuć brzim pogledima čudnavatu igru istorije — sakupili smo se danas pod sokolskom zastavom, da odamo počast onome svome bratu, koji doista pripada svaka pa i najveća počast! No nismo se sakupili samo mi ovde u Beogradu, već se u isto vreme duž čitave naše zemlje sakuplja celokupno naše Sokolstvo, da proslavi osamdesetu obletnicu rođenja prezidenta brata Masaryka.

Ovim evo aktom izvedena je prva mobilizacija Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, a jednako spontano, odlučno, brzo i energično biće izvedena i drugi i treći i poslednja naša mobilizacija, ako kada dođe dan i čas, da bi bio koji neprijatelj htio oskvrniti našu nacionalnu i sokolsku čast ili drskom rukom posegnuti za onim, što su nam stvorili svojim divskim radom kralj Aleksandar I. i prezident Masaryk.

Ovom ispovešću otvaram današnju proslavu kličući u ime svih Sokola naše države: Neka živi Njegov Veličanstvo kralj Aleksandar I.! Neka živi prezident brat Masaryk! Jednom i drugom naš sokolski pozdrav: Zdravo! Na zdar!

Toplo pozdravljen i prihvaćen usklikom Nj. Vel. kralju i Masaryku završen je govor br. Gangla. Orkestar kraljeve garde intonirao je jugoslovensku i čehoslovačku himnu.

Posle toga br. Gangl dao je reč br. dru. Miloradu Dragiću, prosvetaru beogradske sokolske župe.

U svome govoru br. dr. Dragić izneo je Masaryka kao humanistu, etičara i borca za fizičko i duševno zdravlje. Ovo Masarykovo gledište na čovečje zdravlje potpuno se podudara sa našim sokolskim shvatanjima. Opisuje zatim Masaryka kao sokolsku ličnost. Svoj govor završuje rečima: »U dvoranama čehoslovačkog parlamenta i senata stalne su dve mramorne ploče. U mramoru uklesan je najnoviji zakon Čehoslovačke republike. Zakon glasi: »T. G. Masaryk za služan je za državu«. A u istome momentu, dok su u beli mramor klesana slova novog zakona u velikoj dubini srca čehoslovačkog naroda progovorio je zakon narodne ljubavi prema ocu domovine. Taj zakon pisali su vekovi prošlosti jednog naroda. Odjek tog zakona narodne duše dopire i do nas... Mi svi ovde učestvujemo u radosti i treperenju srca bratskog čehoslovačkog naroda«.

Posle br. dra. Dragića dobio je reč br. Lujo Lovrić, major invalid, član župskog starešinstva. (Govor br. Lovrića donasmo u zasebno oštštampanom članku pod naslovom »Masaryk kao tvorac prve čehoslovačke vojske«-legionara«).

Govor br. Lovrića popraćen je burnim poklicima Nj. Vel. kralju, prezidentu Masaryku i Čehoslovačkoj i Jugoslaviji.

Tada je uzeo reč otpravnik čehoslovačkog poslanstva br. dr. Leo Vokač, koji je u svom vanredno lepom govoru rekao:

Braćo i sestre,
Sokoli Zdravo!

Ovoga momenta sam naročito uzbuđen. I svoje uzbuđenje i oduševljenje teško mogu rečima iskazati. Kada počinjem da govorim, pred oči mi

izlazi slika mog pok. oca, jednog od veterana čehskog Sokola, koji je zajedno sa slavnim vodom čehskog Sokola besmrtnim Miroslavom Tyršom učestvovala na prvom sletu čehskih Sokola u Pragu pre čitavih pet decenija. Čini mi se, kao da očima gledam tu prvu plejadu čehskih Sokola i boraca za česku državu i opšte slovensku stvar našu. Čini mi se, da vidim onu naročitu značku, koja se lepršala na grudima tih prvih čehskih Sokola koju značku mi još uvek u kući kao svetinju držimo.

Prošlo je jedno pet decenija. Iz te grupe od jedva pet stotina prvih čehskih Sokola iznikao je sokolski naraštaj, u kome je danas ceo čehoslovački narod. Sokolska ideja pak je uzela najšire razmere u svem Slovenstvu a naročito na slovenskom jugu kod Srba, Hrvata i Slovenaca.

Čehoslovački i jugoslovenski Sokoli borili su se rame uz rame da prošire svoje ideje u narodu i da s narodnom pomoću oslobode se tudega ropstva i srama i da stvore svoje nacionalne države. Čvrste falange naših Sokola, koji su sačinjavali u stvari narodnu vojsku našu, bile su i ostaju za većita vremena nepobjedni zid i neosvojiva tvrđava za sve naše unutarne i spoljne neprijatelje.

Rad naših Sokola poznat je, kao što je poznat i krajnji njegov rezultat, koji je krunisan sjajnim uspehom: Oslobođenje Čehoslovačka i Jugoslovena i stvaranje dveju jakih i nacionalnih slovenskih država u Srednjoj Evropi i na Balkanu.

Zar sada, braćo i sestre, da ne budem do suza uzbuđen i zar da ne kapljem suze-radosnice, kada vidim slavnog i sjajnog dela otaca naših i nas sinova njihovih čehoslovačkih legionara i jugoslovenskih Sokola, koji evo mišicama svojim i krvlju svojom stvorili velike državne slovenske.

Zar da ne budem uzbuđen, kada se setim da smo rođeni u ropstvu i da smo onako maleni i za spoljni svet nepoznati narod uspeli, da za nekoliko decenija ne samo smaknemo sa sebe ropstvo i sram, nego i da pokazemo koliko smo i duhovno i fizički jaki i koliko smo dostojni države, koja nam je posle prolivene krvi naše ugovorima o miru stvorena.

Zar da ne budem uzbuđen, kada očima svojim gledam kako bratski jugoslovenski narod buja i raste, širi se duhovno i nacionalno, zauzimajući svojom sopstvenom snagom svoje mesto u istoriji i geografiji.

Zar na koncu da ne budem uzbuđen, kada sam dočekao kao sin jednog od prvih čehskih Sokola i kao čehoslovački legionar da u svojstvu predstavnika slobodne i nezavisne države svih Čehoslovačka pozdravim u slobodnoj i nezavisnoj državi Jugoslovena bratske jugoslovenske Sokole. I naročito mi je drago da to činim svom prilikom kada se jugoslovenski narod utrkuje sa čehoslovačkim narodom u proslavi osamdesetogodišnjice našeg starog Sokola, oca našega i zajedničkog i jugoslovenskog junaka, našeg predsednika Čehoslovačke Republike gospodina Dra. Tome Masaryka.

Ja bih sada, braćo i sestre, uz molbu za život i zdravlje našeg predsednika Masaryka molio Vas da ustanemo i odamo poštu svima pomlim i poginutim borcima — Sokolima, vojnicima i legionarima, koji služiše jugoslovenskoj i čehoslovačkoj stvari i da im kliknemo: Slava im.

A sad mi dozvolite, da se sa nekoliko reči zahvalim gospodi predgovornicima, uvaženoj starini i zajedničkom junaku našem gospodinu Ganglu, prvom podstarešini Sokola kraljevine Jugoslavije, zatim predsedniku beogradske župe gospodinu Živkoviću, dalje gospodinu dr. Dragiću i gospodinu majoru Lovriću, zajedničkom mučeniku našem, kao i svima prisutnim koji su nas udostojili ove posete i pažnje.

Brat Gangl nam je povukao paralelu rada osnivača Sokola Miroslava Tyrša i predsednika Masaryka, čiji se radovi harmoniziraju i slivaju ka jednom cilju: Oslobođenje čehoslovačkog naroda od tudinskog jarma i njegovo osposobljenje za sopstvenu državu za kulturu i za civilizaciju.

Brat Živković nam je ukazao na sličnost ideja, na kojima stoje programi rada Miroslava Tyrša i predsednika Masaryka.

Brat Dragić nam je divno prikazao predsednika Masaryka kao humanistu, ko i Masarykovu veru u visoku misiju čoveka. Prikazao nam i Masarykove poglede na zdravlje, koja je ideja obesmrcena u onoj staroj poslovi: Zdravom telu zdravi duh. Masaryk je na ovu posloviću dao čehoslovačkom narodu poruku: Budite zdravi!

Brat major Lovrić je lepo izneo rad Masarykov na stvaranju legionara i podvukao harmoniziranu ideju humanizma i borbe za česku stvar, koje je ideje divno postavio i u život proveo otac Masaryk.

Na sve ove divne govore ja imam najveću zahvalnost i to i kao zvanični predstavnik čehoslovačke države i kao Čehoslovak.

Dozvolite mi uz ovu zahvalnost, da vam ovoga momenta podastrem najlepše želje za dalji uspeh rada So-

kola kraljevine Jugoslavije, na njegovom sokolskom radu širom velike Jugoslavije. Želim da se broj jugoslovenskih Sokola udesetostruči i da dostigne cifru našeg čehoslovačkog Sokola kako bi se dalje bratski utrkiivali na širenju i snaženju našeg naroda i na narodnom preporodu. Želim da sokolska ideja ude u srce i duše svih Jugoslovena, da ceo jugoslovenski narod bude u sokolskoj organizaciji i da Soko kraljevine Jugoslavije stvor, od svojih organizacija čvrste falange najboljih junaka i sinova zemlje, koje će se boriti od svih neprijatelja države i spolja i unutra. Želim punu pobjedu sokolske misli u Jugoslaviji i njen krajnji trijumf, koji će biti oličen u velikom jugoslovenskom i narodnom preporodu. Želim naročito, da ovogodišnji slet jugoslovenskih Sokola u slavnim i gordom Beogradu bude trijumf ne samo jugoslovenske sokolske misli, nego trijumf sokolske misli svih Slovena. Želim da ovogodišnji slet jugoslovenskih Sokola na sveti jugoslovenski Vidov-dan bude datum u istoriji Sokolstva.

Želim dug život i zdravlje starešini jugoslovenskih Sokola Njegovom Veličanstvu Prestolonasledniku Petru, te imam najlepše želje za njegovu buduću vladavinu u velikoj kraljevini Jugoslaviji.

Ponavljam na koncu svoju želju, koju sam prilikom prethodnih svečane proslave Masarykovog rođenja izrekao a ta jeste: da se molimo Bogu, koji nam je dodelio sudbinu da proslavljamo Masarykov 80-godišnji rođendan, da nam dode i tu sudbinu da proslavimo i osamdesetogodišnji rođendan Njegovog Veličanstva kralja Aleksandra Prvog. U to ime ja vas molim, da zajednički kliknemo, da živi Njegov Veličanstvo Jugoslovenski kralj Aleksandar Prvi i Njegov uzvišeni kraljevski rod, kao i predsednik Čehoslovačke republike dr. T. G. Masaryk.

Da živi hrabri jugoslovenski narod!

Da žive Jugoslovenski Sokoli!

Sokoli, Zdravo, Na zdar!

Govor dra. Vokača pozdravljen je frenetičnim aplauzima srdačnim i toplim poklicima Nj. Vel. kralju, prezidentu Masaryku i čehoslovačkom narodu. Orkestar kraljeve garde otvori-ao je himne, a zatim je beogradsko akademsko pevačko društvo »Obiliće« otpevalo »Vjeno« od Smetane. Orkestar kraljeve garde izveo Dvorčakove »Slovenske igre«. Iza toga je »Obiliće« vanredno lepo otpevalo »Jugoslovenie« od Milojevića.

Svečanost je završio br. Gangl svojim lepim prikazom Tyrša-Masaryk (Donosimo na prvoj strani.)

Brat Gangl završio je svoj govor burno i oduševljeno pozdravljen. U znak velikog i srdačnog jugoslovenskog-čehoslovačkog bratstva brat Gangl poljubio se je sa g. drom. Vokačem.

Ova svečanost izvedena ovako lepo i dostojanstveno, ostavila je na sve lep i dubok utisak.

Iste večeri, u 9 časova održana je u istoj Sokolani župska sokolska akademija sa zabavom. Pored drugih gostiju, akademiji je prisustvovali i br. dr. Vokač, vojni ataše g. Vičitel i osoblje čehoslovačkog poslanstva. Na akademiji vežbale su sve kategorije iz svih beogradskih društava.

Osnivanje Sokola u Senju.

U nizu manifestacija u kojima je patriotski Senj isticao svoje osećaje za jedinstvo naroda i države, treba naročito istaći osnivanje Sokolskog društva.

Uveren u važnost Sokolstva za naš narod uopće, a naročito za Senj, gradonačelnik brat Viktor Rivošeki i odbornik br. Petar Mikelić u saradnji sa nekolicinom članova bivšeg Hrvat skog Sokola uzeli su na sebe da osnuju Sokolsko društvo.

Naišli su na veliko razumevanje u narodu, jer Senj dobro zna, da je sokolska ideja pozvana više nego ikada druga da širi uzajamnu ljubav i korist naših najviših ideala.

Prvom sastanku prisustvovali su ugledni radnici, trgovci i obrtnici. Načelnik br. Rivošeki je prikazao u lepom govoru značaj i zadaću Sokolstva i pozvao prisutne da uložie sve, da Soko što pre počne rad. Prisutni, koji su sa osobitom pažnjom saslušali govor gradonačelnika prihvatili su oduševljeno taj poziv. Posle toga izabran je akcioni odbor sa br. Rivošekinom na čelu.

Sa zbora su poslali pozdravi Starešini, Prestolonasledniku Petru, ministru predstniku g. generalu Živkoviću, Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije i banu g. dr. Šiloviću.

Savez švajcarskih gimnasta.

Savez švajcarskih gimnasta broji ove godine 1615 društava sa 148.407 članova, prošle godine brojio je 1567 društava sa 147.746 članova. — Savez je bio osnovan god. 1832. u Aarau, gde će se i održati velike svečanosti i utakmice prilikom 100godišnjice opstanka saveza.

Sa Masarykove proslave u Beogradu
za vreme govora br. majora L. Lovrića.

LUJO LOVRIĆ (Beograd):

Masaryk kao tvorac prve čehoslovačke vojske — legija.

Sokolstvo u legijonarskim redovima.

Zdravi racionalizam Masarykove nauke u kome je Masaryk uspeo da odgoji čitave generacije svojega naroda, dolazi do pravog izražaja u svetskoj ratu. Realizam, koji je jedna od najglavnijih karakteristika celokupnog njegovog naučnog i političkog delovanja, dao je za vreme svetskoga rata najjači dokaz praktične izvodljivosti njegovih velikih ideja. Masaryk kao filozof i praktičar sledi ideje Palackog i Havlička, ali u njih unosi nešto naročito svoga i daje im praktični smisao ostvarenja. Svoje ideje postavlja Masaryk za narodne i podiže ih na visinu ideja svetske revolucije. Čim se je Masaryk dočepao inostranstva, istupa odmah aktivno i odlučno na pozornicu svetske revolucije i javno proglašuje, da je čehoslovački narod napadnut i da prema tome ima sva prava da se brani. Masaryk je tada rekao: Čehoslovački narod zna gde je njegovo mesto: Na strani pravde i napretka, protiv svake reakcije i napadača grube sile. Čehoslovački narod je dužan pomoći delo njegove civilizacije i boriti se na strani pravde i kulture. Zalagajući se svestrano, da princip pobeđe pravde i pravi smisao borbe za neosporna prava malih naroda i kulturu čoveka proširi što dublje u svome narodu, Masaryk se s uspehom mogao osloniti na već donekle izrađeni kult ideja velikih mislilaca češkoga naroda, ideje postavljene u čehoslovačkom narodu po mistru Janu Husu i dr. Miroslavu Tyršu, osnivaču Sokolstva. Sokolstvo je odgajajući u zdravom telu zdravi duh i uznošeci visoko principe bratstva i jednakosti uporedo sa principom pobeđe istine, spremalo narod za veliko delo narodne revolucije i kao narodna vojska zbiralo svoje redove, da bi bilo spremno u odlučnome času. Da bi se sve snage čehoslovačkog naroda korisno upotrebile ne samo za delo oslobođenja njihove nacije, već da bi svojom borbom i muškim stavom dali primere i dokaze za neminovnu potrebu nove Evrope; trebalo je, da se u tim najtežim časovima celoga čovečanstva na proprištu svetskoga rata i svetske revolucije kao predstavnik čehoslovačkog naroda pojavi muž naročitih vrlina i osobina, jedan od onih retkih ljudi, koji svojim slavnim delima mogu sačuvati trajnu uspomenu za večna vremena u istoriji celoga sveta. I čehoslovački narod bio je neobično sretan, jer je u osobi Tome Masaryka dobio svog najizrazitijeg predstavnika i vođu svoga naroda u borbi za svoje oslobođenje i ujedinjenje.

Odmah po proglašenju rata 1914. godine od članova pariškog Sokola organizuje se prva jedinica čeških dobrovoljaca, koji stupaju u legiju stranaca i svojoj četi daju ime: Compagnie. Na zdar! Bio je to muški pozdrav pravih Sokola zarobljenog podzemlja i njihov primer sledili su drugi. Uza sve to, sve do dolaska Masaryka o legijama se mnogo ne govori i prava organizacija otvorene borbe u čehoslovačkim samostalnim i većim jedinicama počinje sa Masarykom. Legije su rezultat Masarykovih nastojanja i njegovog proglašenja čehoslovačkom narodu ili: ako hoćemo, da budemo tačniji: Legije su rezultat njegovog mnogogodišnjeg smišljenog rada. Masarykov auctoritet i njegova reputacija u stranome svetu daje pun polet čehoslovacima u emigraciji, oni se odmah odazivaju na njegov poziv i oduševljeno ga primaju za svoga vođu. Masaryk obilazi neumorno sve zemlje i mesta, gde je bilo čehoslovačka i poziva ih na borbu. Pored dobrovoljaca čehoslovačka u francuskoj i srpskoj vojsci osnivaju se samostalne čehoslovačke legije u Rusiji, Francuskoj i kasnije u Italiji. Junačka dela i hrabro držanje čehoslovačkih legija odušev-

ljavala su Čehoslovake za novu borbu i Čehoslovaci iz Amerike počeli su da u velikom broju dolaze u legije na francuski i italijanski front. U samoj pak Češkoj i Slovačkoj, Sokolstvo pod bratom Šajnerom i po direktivama Masaryka pribire sve narodne snage za odlučni čas velike revolucije. Svaki onaj, koji je morao na front kao austrijski vojnik, nastojao je, da prvim zgodom prebегне k saveznicima i stupi u legije. Masaryk je otac legija, i legionari u znak njegovih velikih zasluga dali su mu naslov: prvog legionara. Njegov najbolji saradnik u poslu organizacije legija bio je profesor dr. Milan Stefanek, prvi deneral čehoslovačke armade. Sva zastrašivanja i najgora kazne vešanjem nisu imale nikakva uspeha. Duh Sokolstva i nesalomiva želja za pobeđom pravde i istine usadjeni u duši čehoslovačkog naroda, prirodnom su snagom govorili celome narodu, da su Rusi i Srbi krvna braća njihova i da u njihovim rukama leži budućnost i sreća njihove otadžbine. Braća po krvi i sokolskoj ideji bila su svesna što im je zadatak: Rušiti staru i reakcionarnu monarhiju, preći s druge strane i otvorenom borbom pomoći što skoriji pad vekovnog neprijatelja i ugnjetača. Češke regimente prelaze u celini k Rusima; za kaznu 1915. godine rastormirane su 28. i 102. regimenta u kojima su služili Česi. U Rusiji je zbornom mesto čehoslovačkih legionara bio Kijev, i u čehoslovačkoj se javno govorilo, da je kader njihovih regimenta u Kijevu. Sokolski duh vazda svež i zdrav slao je svakoga dana novu braću preko fronta u krilo saveznika i u naručje slobode taj se duh iskristalizovao u borbenim legijama. Na čvrstoj osnovi sokolskog duha izrađen je borbeni duh legionara. Mi smo imali tu radost i sreću, da među nama vidimo i osetimo našu severnu braću čehoslovačke legonare. Svojim učešćem u našoj dobrovoljačkoj diviziji u Dobružu, Čehoslovaci su dali primer neopisive hrabrosti, požrtvovanja i duh organizacije tek je tu na delu došao do potpunog izražaja i dao neverovatne rezultate. Pokazalo se je, da je Čehoslovak odličan vojnik, disciplinovan i hrabar, kada zna zašto se bori, kada se bori za svoj davni cilj — slobodu svoga naroda. Iz redova ovih boraca organizovane su kasnije armije ruskih legija i ti oficiri i danas u domovini uživaju vrlo lep glas i zauzimaju najvažnije položaje u vojsci. Poziv Masaryka i narodnog komiteta bio je poziv domovine i duša svakog Sokola razumela je glas istine i posla je za njima. U Americi legije su se organizovale tako rekuć isključivo iz sokolskih društava. Uviđajući borbenu sposobnost naše severne braće, saveznici su morali da uvide i zrelost toga naroda da bude slobodan. Masaryk je pomogut Benešom i Stefanekom razvio jednu zaista snažnu organizaciju i saveznici po predlogu Wilsona i Francuske rešavaju, da pre svršetka rata priznaju slobodu čehoslovačkog naroda i priznaju njegovu vladu pod vodstvom Masaryka sa sedištem u Parizu. Ovakovo rešenje dalo je čehoslovačkom narodu onu nesalomivu snagu i veru u sretnu budućnost.

Kada je pred par dana, povodom akcije »Crvenoga Krsta« za mir na sastanku svih legionarskih organizacija, jedan od delegata postavio pitanje: Mogu li se legionari potpuno zalagati za delo mira, kada u njima još uvek vlada bojovni duh i ne bi li se takovo držanje moglo shvatiti nekom negativnom pasivnošću, uzeto je reč pretsednik Masaryk i vrlo uspešno objasnio svoje gledište po tom pitanju. Svaka pojedina misao izrečena po presidentu blestila je smelošću duha i junačkom snagom. Bio je to i opet onaj isti Ma-

saryk, koji je za rata tako govorio češkim radnicima u emigraciji i čehoslovačkim legionarima u Rusiji i Francuskoj. Iz njegovih reči uzdizala se velika ideja pred kojom mora da otstupi sve lično i sitničavo. Osvrnut ču se kratko na taj govor presidenta Masaryka u kome je između ostaloga Masaryk rekao ovo:

»Jedan od Vas rekao je, da imate mentalitet ratnika, a sad se odjedared govori o miru. To sam se pitao i ja još u Rusiji, u vrtlogu revolucije, a pitam se i danas, kada sam vrhovni komandant i moram da se brinem o spremi naše vojske. Pomislimo li na naše vojnike kakovi su danas i kakovi su bili 1918. godine, možemo reći, da smo postigli vrlo znatan uspeh. Hoćemo veliku i jaku vojsku, a uza sve to mi smo za mir. Zašto? Mir, rekao bih, pre svega među nama. Nisam u mogućnosti da na mir pozivam ostale narode, ali na to pozivam sve naše građane, da bi bio mir u celoj republici. Ja hoću da imam vojsku, i sam bi morao biti vrhovnom komandantom, dakle vojnik u slučaju rata. Ali sam odlučno protiv toga, da bi mi svojom politikom izazvali rat jer bi ga izgubili već s toga, što bi svi bili protiv nas. Hoću da budemo sposobni, da se energično branimo u slučaju zla. Pogledajte širom cele Evrope, svi hoće ono što i ja, t. j. mir. Uza sve to mi moramo biti spremni. Čudna je to zaista situacija, kako to mi svi osećamo: Hoćemo mir, a uza sve to moramo spremati vojsku.

Od davnih barbarskih vremena do danas, kaže Masaryk, nismo još postigli golubinju čud, ali se vremena ipak donekle izmieniše. Počinjemo govoriti kako bi sve to moglo ići i bez rata i da bi to išlo lepo. Ali zato ne stoji, da bi s toga bili slabi i pasivni. Naprotiv! Ja mislim ovako: Imam dovoljno razloga da se branim, kad me neko napada; mora li biti ubijen neko od nas, onda neka bude ubijen onaj, koji me napada. To je dozvoljeno. Ne slažem se sa Tolstojem. S njime sam o problemu nesuprotivljenja zlu imao često rasprave. Ja sam mu govorio: Braniti se mora biti dozvoljeno. Tolstoj je rekao: Ne, dosledno je ne opirati se zlu. Ja sam moje stanovište Tolstoj objašnjavao ovako: Ovde sam ja Masaryk, Vi Tolstoj. Vi me napadnete. Smem li se dati ubiti? Tolstoj je rekao: Pa da. Ja sam mu rekao: Ja ne. Ja ću ubiti Vas. Jedan od nas mora biti ubijen. Onda je dakle ipak logičnije, da pogine nasilnik, koji hoće ubiti, a ne onaj, koji je napadnut. Prema tome obrana protiv nasilja i protiv napadanja mora biti dozvoljena i ona je dozvoljena. Govorim to Vama, koji ste dobri vojnici i imate u sebi vojničkog duha, samo ga i dalje imajte; al taj vojnički duh mora biti toliko jak, da bi se ispoljio u obrani. U legionari bili ste uvek u obrani, nikada u napadu. Vi ste se organizovali kad je rat već bio objavljen i kad ste videli što se radi u domovini i na frontu. Cela Vaša revolucija bila je samo obrana. Nismo bili zato slabi vojnici, ako nismo rat započeli.

U napadanju je nešto nedostojno čoveka, nešto što čoveka ponižava; obrana ne može ni u kom slučaju biti poniženje.

U staro se doba govorilo: Čovek čoveku vuk. Nećemo i ne moramo biti vukovi, ali možemo biti lavovi. Mi imamo lava na našem grbu; ali se za lava kaže, da je plemeniti stvor. Predstavite mi čoveka, koji ima i snagu i spremaće se. U tome sam položaju i ja kao vrhovni komandant. Predstavite mi položaj. Ja sam o tome mnogo razmišlao i razmišljam neprestano, kako bi našu vojsku organizovali, da bi bili pripralni i kako bi u tom smislu vaspitali naše građane. Psihologija obrane je nešto sasvim protivno, nego li psihologija napadanja. Obrana dakle nije slabost, naprotiv ona nam daje moralnu snagu. Naša je moralna dužnost braniti sebe i druge, braniti narod, braniti državu.

U životu današnje čehoslovačke republike Masarykov program legionara čvrsto pomažu i oni su u glavnome praktični izvodilci svih njegovih lepih i plemenitih namera. Program rada legionskog Saveza definiše se ovim rečima: »Masaryk je naš vođa. Masaryk je naš program, a legione zovu jednim imenom: Masarykova vojska. I zaista, oni su nevidljiva vojska presidenta, koja se na svakom mestu i na svakoj zgodi oseća. Sam Masaryk potvrdio je to pozdravljajući legione na njihovom velikom kongresu ovim rečima: »Najveća mi je radost, kad Vas vidim sve zajedno. Time najlepše potvrđujete naš legionski program, koji je išao za tim da bi oslobodili naš narod i ponovno uspostavili našu državu. To se i dogodilo. Radite i dalje sve u legionskom duhu za legionski program, za demokratsku naprednu i socijalno pravednu republiku, svaki na svome mestu i u kraju u kome živi.

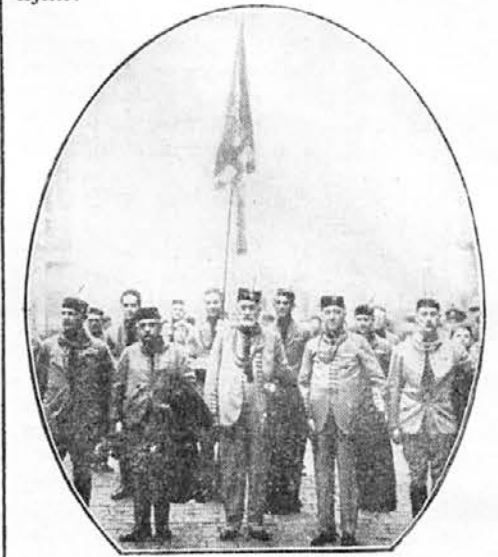
Naročita karakteristika Masarykove dobe je danas shvatanje o vojsci u čehoslovačkoj. Za njihovu vojsku ne možemo kazati, gde ona počinje, gde prestaje i kako izgleda. Vojska republike kao odbrana države je ceo čehoslovački narod, a njen vrhovni komandant je Masaryk. Pri samoj organizaciji čehoslovačke države upada nam to odmah u oči već i po samom nazivu

ministarstva vojske, koje se kod njih zove: Ministarstvo narodne odbrane. U program rada aktivne vojske, Masaryk je nastojao i uspeo, da se u vojsku unese što više elemenata iz sokolske ideologije, naročito ideja bratstva i uzajamne solidarnosti. Duh čehoslovačke vojske je odličan i odnos između oficira i vojnika nada sve bratski i srdačan. Tradicija Husita, Taborićana, Sokolstva i legija potpuno je sačuvana i čehoslovački narod može mirno i s ponosom da gleda u svoju budućnost.

Čehoslovački legionari su onaj deo naše velike sokolske porodice, koji su svojim delima dokazali, da je Sokolstvo u svome radu bilo uvek na pravome putu i da je dostojno pomoglo delo svetske revolucije i pobeđu pravde i istine. Legionari su ona naša braća Sokoli, koji su svojim sokolskim radom i pozitivnim rezultatima već prebrodili onu etapu našeg sokolskog programa, koja glasi: »Sokolstvom k Slovesstvu!« i pripadaju onoj grupi naših sokolskih radnika, koji s uspehom rade na drugoj etapi našega sokolskog programa: »Slovesstvom k čovečanstvu!«

Mi ćemo se kao Sokoli najbolje odužiti našem svečaru bratu Tomi Masaryku tako, ako budemo radili u duhu njegovih velikih i plemenitih ideja

za pobeđu pravde i istine. Oduševljeno Sokolstvo nije samo u radu; ono treba da bude vaspitano tako, da bi svakoga časa bilo spremno za borbu u odbrani velikih principa pobeđe pravde i istine; savremene demokracije. Masaryk je na tome poslu pokazao put celome čovečanstvu i naš je dug, da podemo za njim!

Čelo sokoške povorke na Masarykovoj proslavi u Pragu. S leva na desno: br. Štěpánek, Paunković, Bradanović.

KNJIŽEVNOST

»Sokolske Listy« o »Sokolskom Glasniku«.

Poslednji broj lužičko-srpskih Sokolskih Listova donosi sledeći članak: »U »Sokolskom Glasniku«, koji izlazi svaki mesec dvaput u Zagrebu (1), piše o nama Srbima sa velikom ljubavlju i veoma opširno br. Vekoslav Bučar. Poznaje nas i našu pokrajinu bolje od mnogih Srba, pa i učenih. Preputovao je Lužicu i upoznao narod i ljude. Svoje opisanje oživljava mnogim slikama. Još nije na kraju svoga pripovedanja, ali već iz dosadašnjih delova mogu naša braća Jugosloveni i naši susedi mnogo važnoga da saznaju. Srdačna hvala i lep pozdrav preko Beča i Alpi! — Pa i inače se nas Sokolski Glasnik — novine po formatu veće od Serbskih Nowyn — često seća sa bratskom ljubavlju. Time raste poznavanje našega naroda u kraljevini Jugoslaviji. Nismo osamljeni, sitan smo cvet u veličanstvenom vencu Slovesstva. Neka ovaj cvet ne uvene i ne iščezne.«

Serbski Student.

Šesti broj časopisa »Serbski Student«, glasilu lužičko-srpskog studentskog saveza donosi lep članak o lužičko-srpskoj narodnoj pesmi, kojega je napisao Pawol Nedo, dalje statistiku lužičko-srpskih studenata, opširnu recenziju dr. J. Patovog uvoda u lužičku književnost (P. S. Wirt) i referat o radu saveza u prošlom mesecu. U rubrici »Srpski student u službi naroda« je nekoliko kratkih beležaka o nacionalnom radu pojedinih studenata.

Vladimir Zmeškal: Masaryk a Lušice.

Prilikom 80. godišnjice prvog pretsednika Čehoslovačke republike napisao je br. Vladimir Zmeškal veoma zanimljivu studiju o Masaryku i njegovom prijateljstvu prema srpskoj Lužici. Na 40 stranica nabraja sve što je Masaryk pisao i mislio o Lužičkim Srbima, koje je isto imao u svom oslobodilačkom programu i što je učinio za taj mali slovenski narod. U tekstu je 7 slika. — Prijateljima srpske Lužice ovu knjigu toplo preporučujemo. Poručuje se na adresu: Česko-lužický spolek »Adolf Černý«, Praha—Modřany, Barakova 190.

Sokolske Listy.

Primili smo deveti i deseti broj »Sokolskih Listova«. Sadržaj je i ovoga puta veoma zanimljiv. Starešina lužičko-srpskog sokolskog Saveza br. Jakub Šajba tumači u članku »Naša srpska omladina i Soko« sokolsku ideju i poziva lužičko-srpsku omladinu u sokolska društva. Sledi veći broj aktuelnih sokolskih i drugih članaka. U rubrici »Z našeg sokolskog života« ima mnogo izveštaja o radu pojedinih društava.

Česko-lužički Vestnik.

Treći broj tog zanimivog mesečnika opet donosi veoma lep material o Lužičkim Srbima. Prva strana posvećena je 80. rođendanu pretsednika Čehoslovačke republike T. G. Masaryku.

Pored njegove slike otiskana je pesma lužičko-srpskog pesnika P. Wičaza »K 80. rođendinu presidenta Masaryka«. Sledi članak »Slavny den« od Jos. Pláte). Vrlo zanimiv je članak o prošlogodišnjem radu lužičko-srpskog Sokolstva.

Turneri o Sokolstvu.

Nemački Turnerbund izdao je knjigu »Jahrbuch der Turnkunst 1930«, u kojoj je nekoliko stranica posvećeno i Sokolstvu, o kojem se pisac veoma lepo izražava. Među ostalim čitamo:

»... Kao znak Sokolstva moramo pre svega istaknuti, da je ono pod znamenjem demokratskog nacionalnog udruženja, premostilo sve protivnosti. Pa i duševnog jedinstva ne manjka. Vlastita književnost, novine, naročito priredbe pomogle su doneti u sklad sa nacionalna dobra i velike ljude sa idejom duševnog i telesnog preporoda naroda i tako podržavati snažnu nacionalnu svest. I tako je došlo, da je nacionalna ideja kao borbeni ideja, pripomogla da se premosti strancarski život...«

»... Tokom godina počeo se je Sokol širiti preko okvira češkog naroda na susedne Slovene: Hrvate, Srbe, Poljake i kasnije i na Ruse. Kako je pokret znao da majstorski premosti sve socijalne razlike u vlastitom taboru, tako mu je uspeo, da unatoč preko sviju razlika jezika, vere i rasepcaknosti obuhvati celo Slovesstvo...«

Sokolske publikacije o Masaryku.

Čehoslovačka Obec Sokolska izdala je prilikom 80. godišnjice T. G. Masaryka za decu naročiti letak; a za naraštaj knjižicu o Masaryku. Letak i knjižicu sastavila je sestra Oldra Sedlmayerova. Za letak je Masaryk napisao svoj pozdrav deci, a na čelo knjige za naraštaj je napisao: »Ne bojte se sunca, zraka i vode! Ne uklonite se umazanja i rado radite telesno i duševno!« Pored toga izdala je ČOS još: Jan Pelikan: Dr. T. G. Masaryk i sokolski program (cena 60 Kč) i dr. Rudolf Křovák: Masaryk i Sokolstvo (cena 1:20 Kč).

Izložba br. A. Trstenjaka u Pragu.

Pod pokroviteljstvom česko-lužičkog društva »Adolf Černý« otvorena je 16. o. m. u Pragu druga izložba slika jugoslovenskog umetnika br. Anteja Trstenjaka. Br. Trstenjak živeo je duže vremena u srpskoj Lužici, gde je izradio čitav niz slika iz lužičko-srpskog narodnog života. Prva izložba koju je priredio u Pragu pre godinu dana, uspeła je veoma dobro i prodao je više svojih radova.

»Vjestnik«.

»Vjestnik« za prosvjetu i za upravu, koji izlazi u Osičku donosi u svojem 5. broju proglas Saveza SKJ, upravo Saveza i osječke župe. Uz ostalo gradivo i vesti, donosi među slikama na uvodnom mestu sliku našeg neumrlog vođe br. dra. M. Tyrša.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

ŽUPA BEOGRAD

AKADEMIJA SOKOLSKOG DRUŠTVA BEOGRAD II.

Dne 10. o. m. priredilo je Sokolsko društvo Beograd II. u Narodnom pozorištu vema uspešno akademiju.

Akademiji prisustvovala je Nj. Vel. kraljica Marija i Nj. Vis. prestolonaslednik Petar, starešina Saveza SKJ, br. E. Gangl, prvi zam. starešine br. Đuro Paunković, drugi zam. starešine i starosta društva br. Dr. Ivan Ribar sa mnogim članovima društvenog i župskog starešinstva. Pored brojnih članova, naraštaja i dece, akademiji je prisustvovala i lep broj građanstva. Akademija je počela u 10.30 časova pre podne uz sledeći program:

1. Bogunović-Dobronić: »Sa sela«.
2. Zenska i muška deca.
3. Matejov: »Dane sa suncobranima«.
4. Zenska deca.
5. Roksandić: »Mali vojnici«.
6. Muška deca.
7. Mačuš-Matejov: »Sletske vežbe za 1930«.
8. Zenski naraštaj.
9. Janković-Sopen: »Poloneza«.
10. Članovi.
11. Mačuš-Matejov: »Sletske vežbe za 1930«.
12. Muški naraštaj.
13. Odmor.
14. Vežbe na razboju.
15. Lavičević-Moskovski: »Španske igre«.
16. Zenski naraštaj.
17. Hajrudin Čurić-Jenko: »Najpreje«.
18. Muški naraštaj. (Posvećeno Sokolu II).
19. Vukičević-Hoberl: »Ritmika igra«.
20. Članovi.
21. Bolhar-Pospisil: »Proleće«.
22. Članice.
23. Mudri-Pil: »Marseljeza«.
24. Članovi.

Pre početka izvođenja vežaba, izišao je na binu sa starešinstvom društva starosta br. dr. Ivan Ribar i pozdravio Nj. Vel. kraljicu Mariju i Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, koji su velik deo programa proveli u kraljevskoj loži. Br. dr. Ribar pozdravio je zatim predstavnice Saveza br. E. Gangla i D. Paukovića, i svu sokolsku braću i sestre.

Kad je br. dr. Ribar uputio sokolski pozdrav prestolonasledniku Petru, grmki: Zdravo! Prestolonaslednik od svih, celom salom odjeknuo je Petar živahno je uzvraćao i iz lože jasno se čulo: Zdravo!

Nastavljajući svoj govor br. dr. Ribar naglasio je, da je ova akademija druga, koju priređuje Sokolsko društvo Beograd II., ističući potrebu da se ovim sličnim priredbama prikaže veličina i lepota sokolske ideje. Govoreći o važnosti rada naročito u društvima veli:

Društva su stanice, iz kojih putem selekcije, metodama fizičkog i moralnog

vaspitanja po Tyrševom sistemu, a u duhu sokolske ideologije, izlaze ljudi čvrstog morala i karaktera, koji neće nikada, ni u svojem javnom, a ni u privatnom životu, da skrenu sa ravne sokolske staze, koja — i ako mučna i trnovita, bez koristi i slave, a koju su izorali naši utemeljitelji i svi dosadnji sokolski radnici i borci — vodi sigurno jednoj budućnosti, u koju mi Sokoli svi sa puno vere i poverenja gledamo, kao u naš sokolski i narodni ideal, za čije ostvarenje moramo uvek, ne prezajući pred borbama i smetnjama, da radimo i da sa njega žrtvuemo.

Prema tome i idejna i tehnička strana sokolskog rada, dakle fizičko i moralno vaspitanje sokolskih članova, leži na sokolskim društvima.

I zato mora svako pojedino društvo da sebe jača, sebe oplemenjuje, da se takmiči u radu i poštovanosti za našu opštu sokolsku stvar, sa svima drugim sokolskim društvima, jer samo u takmičenju pojedinaca međusobno i društava međusobno, možemo da s vremenom dobijemo odlične jedinice koje će biti kadre da odgovaraju u svako doba zahtevima, koji će im se stavljati po potrebi našega narodnog i državnog života.

I ovo kratko vreme, do sleta, treba da Sokolstvo upotrebi i na organizaciju sokolskih društava i četa po selima. Bez sela i seljaka ne može da bude kod nas jakog Sokolstva. Pri svakom zdravom i narodnom poslu kod nas moraju da budu seljaci kičma celokupne delatne snage.

I na našem sletu treba da ih vidimo sa svih strana.

Sudelovanje seljaka pri ovom sletu, makar i samo kao gledalaca, doneće ogromne koristi za širenje Sokolstva u široke seljačke slojeve. Nova sokolska društva i čete nicaće posle sleta po celoj zemlji, a napose po selima.

Nije dovoljno priređivati slet radi sleta, da bi se mogao utvrditi broj vežbača prikazati na vežbalištu.

Sletovi se priređuju radi jedne ideje koju imamo svi pred očima.

Sletovi moraju da budu najmoćniji faktor za sređivanje i jačanje naše nacije i države naše, kao i za dizanje jugoslovenske i slovenske svesti u našem narodu.

Nakon govora br. dr. Ribara, postavljena je prema programu akademija. Sve točke bile su vema lepo i dostojno precizno izvedene, te su kod svih pobudile udivljenje, koje je našlo svog izražaja u oduševljenom odobravanju. Vežbe pratila je vema skladno vojna muzika.

Po svemu — postigla je ova akademija lep uspeh, a poset publike bio je odličan.

ŽUPA LJUBLJANA

SEDNICA ZBORA DRUŠTVENIH NAČELNIKA ŽUPE LJUBLJANA.

Naše vežbaonice su oživele i sve se pripravlja za velike dane sokolskog slavlja u Beogradu. Tamo jer se je moguće časovito prekinulo redovito vežbanje radi reorganizacije, zato se sada tim marljivo radi.

U nedelju dne 9. marta o. g., održala se je sednica zbora društvenih načelnika sokolske župe Ljubljana u Narodnom domu. Zastupanih je bilo 30 društava. Odsutna su bila društva: Loška dolina, Moravce, Planina, Preserje i Ziri. Nakon pozdrava i informativnog izveštaja župskog načelnika br. A. Vrhovca, raspravljao je zbor o pripremanju za slet u Beogradu. Da bi se rad što bolje upotpunio, usvojen je

predlog župskog načelnika, da se koncem maja ili početkom juna priredi župski slet u Ljubljani zajedno sa župskim izbornim takmičenjima. Župski slet imao bi da bude pobuda za što ustrajnije vežbanje i ujedno javna kušnja o pripremi župe. Da bi se omogućilo što jače sudelovanje na sletu u Beogradu i to naročito onim društvima, koja radi raznih prilika ne bi mogla uopće sudelovati svečanosti, zaključilo se je, da se čisti dobri župskog sleta upotrebi isključivo samo za župski sletni fond. Pojedini društva bi se razdelilo srazmerno obzirom na učestvovanje na župski i na svesokolski slet. Odlučeno je već provizorni vežbovni raspored župskog sleta. Pozdravljen je primitak predloga, da bi župa nastupila na svesokolskom sletu u zasebnoj tači. Odluka o tome kao i sama organizacija vežbe prepustila se župskom načelniku. Nakon toga sledile su upute na odgovorna pitanja. Obzirom na kratko vreme do sleta, naročito se je upozorilo društvena načelnika da na sva pitanja župskog načelnika brzo i po mogućnosti najtočnije odgovaraju. Međutim statistične iskaze treba da društva redovito dostavljaju župskom načelniku, koje ih mora primiti do 10. svakoga meseca. Obrasci ostaju do daljnjega kao i do sada, a dobijaju se kod Jug. Sokolske Matice u Ljubljani.

Po zaključku sednice vršila se je praktična prerada prostih i takmičarskih vežaba za slet, koja se je nakon kratkog podnevnog odmora nastavila i nakon i posle podne.

Pregledale su se proste vežbe za sve odelo, takmičarske pak za niži i srednji odelo. Radni sastanak imao je zadovoljavajući uspeh i želeli je, da bi ih bilo što više. Ne samo da se tim olakšava rad župskog načelnika, već i takmičarski rad i međusobno poznavanje imaju velik uticaj na zajednički plemeniti sokolski rad. Potrebno je sada samo da se rad po društvima prema dobivenim smernicama nastavi. Ne strahite se truda i znoja. U mnogim društvima potrebno je više čvršćega rada, da se sve izgadi i dotera. Moramo biti pripravi da nastupimo na župskom i svesokolskom sletu pred strogi sud najšire javnosti. Zato neustrašivo napred i čvrsto na rad! Zdravo!

KOLINSKA CIKORIJA

je jako priljubljen pridaček za kavo!

ŽUPA OSIJEK

SOKOLSKO DRUŠTVO U DONJ. MIHOLJCU.

Sokolsko društvo u Donjem Miholjcu (župa Osijek) nakon svog konstituiranja saobrazno zakonu o Sokolu kraljevine Jugoslavije i postavljenja društvene uprave nastavilo je svojim radom.

Kako je Sokolsko društvo u Donj. Miholjcu vazda stajalo na visini svog poziva, to je uvek svojim radom, priredbama i akademijama, kao i ispravnošću svojih članova napravlila svima građanima bez razlike staleža, vazda vršilo samo svoju nacionalnu i socijalnu dužnost. Redovi društva su se postepeno unatrag zadnjih godina povećavali, a danas pak nakon zakona o Sokolu kraljevine Jugoslavije dostigao je broj izvršujućeg i podupirajućeg članstva potpuno zadovoljavajući razmer.

Izvršujuće članstvo svih kategorija marljivo i svesno pohađa Sokolanu, a od zgode do zgode drže se po članovima upravnog odbora pred pojedinim vrstama potrebnih nagovori, kojima je svrha da članstvo upute u sokolsku disciplinu i da u njeg uliju sokolske ideale, ljubav i poštovanost za kralja, narod i otadžbinu.

Pripreme za svesokolski slet u Beogradu kako s tehničke, a tako i s moralne strane su u punom toku, te će društvo na tom sletu sudelovati sa ve-

Velikabriga

A ako me snaga izdaje

Koliko li se očeva obitelji boje, da bi uslijed iserpog rada u njihovom staležu mogao nastupiti čas, da ne budu više u stanju, da svojoj obitelji osiguraju egzistenciju. Nitko ne može izbjeći svojoj sudbini, ali postoji mogućnost, da čovjek pojača otpornost svoje fizičke i intelektualne snage. Kaže se doduše: »Tko ne radi, taj ne treba da jede«, ali moglo bi se reći i obratno: »Tko mnogo radi, taj mora i dobro da jede«, jer odakle nam otpornost i tjelesna snaga, ako ne od hrane. Uzdržite Vašu fizičku i intelektualnu snagu pomoću Ovomaltine. Ovomaltine je naravna okrepna hrana, koja posjeduje veliku hranivu vrijednost, lako se probavlja te je bogata na elementima, koji stvaraju energiju te jačaju tijelo. Salica Ovomaltine omogućiti će nam, da naš dnevni posao lakše i s uspjehom dovršimo.

Dobiva se svagdje uz cijenu od Din 18.50 po kutiji. Tražite besplatni uzorak, pozivajući se na ovaj list kod

Dr. A. WANDER d. d., ZAGREB

likim brojem izvršujućeg članstva. Među članstvom, koje se sprema na svesokolski slet u Beograd, vlada prava radošć i veliki zanos već i s razloga, što će tom prilikom posetiti prestolnicu svoje kraljevine i što će se tom prilikom sastati i upoznati sa ostalom braćom Slovenima, koji će, kako saznajemo, pridoći svesokolskom sletu u velikom broju, te s razloga što će tom prilikom sa svojom braćom Slovenima moći manifestirati ne samo sokolsku već i sveslovensku uzajamnost.

Dana 9. o. m. priredilo je društvo u počast 80. godišnjice rođenja brata Sokola prezidenta bratske Čehoslovačke republike dr. Tome G. Masaryka u dvorani »Narodne čitaonice« svečanu matineju. Dvorana je bila dupkom puna građanstva svih slojeva, a prisustvovali su joj i predstavnici javnih i samoupravnih vlasti sa potčinjenim personalom. Dvorana je bila svečano dekorirana slikama svečara dr. Tome G. Masaryka. Njegovog Veličanstva Kralja te kraljevića Petra, dičnog starešine sokolskog Saveza, kao i državnim zastavama kraljevine Jugoslavije i bratske Čehoslovačke republike.

Svečanu matineju otvorio je pod starešina društva dr. Ivan Francić, a mesna vatrogasna glazba odsvirala je

jugoslovensku i čehoslovačku državnu himnu.

Svečano predavanje o značenju proslave, kao i o velikom svečaru održao je prosvetar društva brat Dragutin Bogoević, koji je u vrlo lepom govoru oertao svečara i iznio karakterne crte njegovog života, te prikazao velik i plodan rad svečareva na nacionalnom, socialnom i znanstvenom polju.

Kad je predavač istakao neumrlu zaslugu velikog svečara brata dr. Tome Masaryka za oslobođenje bratskog čehoslovačkog naroda, te za ujedinjenje našeg jugoslovenskog naroda, došlo je sa strane prisutnog građanstva do spontanog i jednodušnog klicanja »Živio«, što se naročito ugodno dojmilo samog Sokolskog društva, koje je ovu svečanu matineju priredilo, jer je u tom raspoloženju razpoznao, da je građanstvo vrlo dobro shvatilo važnost i zamašaj ove nadasve značajne proslave.

Među građanstvom bilo je i seljaka i seljakinja, pak je vredno tu činjenicu naročito napomenuti sa željom, da se i naši seljački svet u što većem broju približi Sokolstvu i sokolskim idejama, koje u sebi sadrže sve moralne, kulturne i nacionalne interese celokupne naše nacije.

ŽUPA ŠIBENIK-ZADAR

SOKOLSKA ŽUPA ŠIBENIK.

Odmah po imenovanju uprave župe započelo se sa aktivnim radom. Prvo i najvažnije pitanje bilo je postavljanje uprave pojedinih društava na području ove župe. Od dosadnjih 15 društava sva su nastavila sa radom u novoj organizaciji, pa su im odmah postavljene uprave, koje su od dosadnjih preuzele dužnost. Pri preuzimanju dužnosti konstatovalo se je, da su u glavnom sva društva — što se tiče materijalne imovine — aktivna. Jedino se opaža pomanjkanje stručnog prednjaka, zbog kojih je rad pojedinih društava vrlo ometan. Isto tako i rad prosvetnih odbora zahteva mnogo više aktivnosti i pažnje, nego što se do sada tome posvećivalo. Zbog nastalih promena u Sokolstvu, a poglavito zbog pomanjkanja prednjaka pripreme za svesokolski slet u Beogradu su nešto zapele, ali se sada pristupilo sa življim radom. U tu svrhu održaće se dana 23.—25. trodnevni tečaj za vežbavanje sletskih vežaba. Istovremeno sa tim tečajem održaće se u Šibeniku trodnevna župska prosvetna škola.

U mestima, u kojima do sada nisu postojala sokolska društva ili u kojima su već postojala, pa su sa radom prestala, opaža se također želja za osnivanjem društva. Tako u Ninu zaključeno

obnoviti društvo. Iz Zemunika, Pakoštana i Oliba stižu nam također vesti sa željom, da se osnuju društva. Uprava župe ispitaće najpre uveće za opstanak društava u tim mestima, pa ako ti uvjeti postoje, pristupiće se osnivanju. Isto tako i seoska četa Primošten pokazuje želju da postane samostalno društvo.

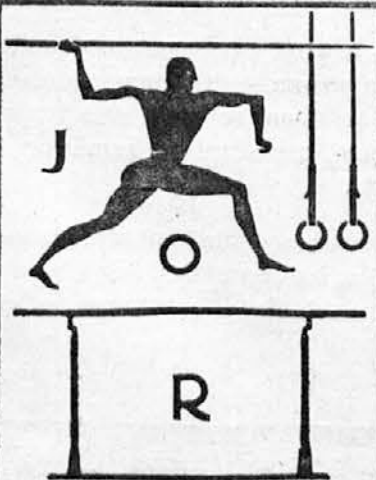
Sokolsko društvo Siverić počelo je sa gradnjom vlastitoga doma. Društvo Šibenik dobilo je pre kratkoga vremena na hipotekarni zajam, sa kojim nametnuta u najskorije vreme pristupiti gradnji doma, u kome će naročito pažnju posvetiti izgradnji moderne vežbaonice. Ostala društva stoje, što se toga tiče dosta slabo, osim Betine, koje je vlastitim radom (sami članovi su dali 1000 nadnica besplatno) lanjske godine sagradilo dom. Još imade vlastiti dom Knin. Biograd na moru, a Kistanje raspolaže sa fondom, sa kojim nametnuta uskoro pristupiti gradnji doma.

Rad župske uprave kreće se za sada u glavnom oko toga, da se društvima daju upute oko što boljeg organizovanja svoga poslovanja. Do sada su već održane četiri sednice. Za proslavu 80. godišnjice rođenja Tome G. Masaryka poslana su društvima potrebne instrukcije prema uputama izvršnog odbora SSKJ. Zdravo! V. L.—r.

R.I. Vignani-Stojanović
Ugao Strossmayerove i Draškovićeve
Prodaja šivaćih strojeva, narodnih, sokolskih, sportskih, uspomenskih, porculanskih, staklenih i svih kuhinjskih bazarskih predmeta. / Prodaje također i rabljene šivaće strojeve uz niške cijene

Priporoča se tvornica telovadnega in sportnega orodja

J. Oražem, Ribnica

Dolenjsko
Osnovana leta 1881.

Oprema telovadnice za društva in šole — letna telovadnica. — Elegantno, solidno orodje. — Nizke cene! —
Cenik in proračun franco.

Индустрија соколских потрештина

Бранко Палчић

Централа: Загреб
Улица Краљине Марије 6
Добављач Савеза Сокола Кралевине Југославије
Бројовни наслов: Трикотажа Загреб
Телефон број 26-77

ФИЛИЈАЛА БЕОГРАД

Балканска 28
Хотел Праг
Израђујем све прсти соколских потрештина за јавни и излетни наступ чланова, чланова и деце тачно по пропису ССКЈ. Надаље препоручају се браћи за израду најмодернијих цивилних одећа, која по најновијем кроју израђујем у виститој радионици.

ODLIKOVANA VELETRGOVINA VINA

ŠPIRO KUZMANIĆ = SUŠAK

GLAVNI DOBAVLJAČ »JADRANSKE PLOVIDBE D. D.«

Brzjavi: KUZMANIĆ SUŠAK Telefon br. 231
Tekući račun: Kr. pošt. štcd., Zagreb, broj 35.706
Tekući račun kod »Union« banke, podruž. Sušak

Poslovnica i skladište: DELTA, parcela 46

Velika restauracija sokolskog doma

u Sušaku

s baštom i sa nuzgrednim prostorijama, novo-uređena, bez nameštaja, na vrlo prometnom mestu, daje se u zakup za 5 godina sa 15. aprila t. god. Potanje obavesti daje Sokolsko društvo Sušak-Rijeka u Sušaku 8. aprila o. g.

Slike Okvirjenje slika

Najnoviji vzorci okvirjev! Velika izbira!

Knjigoveznica izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela.

MATKO POGAČNIK LJUBLJANA, Sv. Florijana ulica 12
SOLIDNO DELO! ZMERNE CENE!

Mesne konzerve in mesne izdelke

najfinejše kakovosti dobavlja vsako količino

F. SlamičLJUBLJANA
Gospodstva c. 6Tvornica mesnih izdelkov
in konzerv / Za izlete in po-
tovanja najprikladnejši provijant
Za sokolska društva tvorniške
cene / Brzjavi: Slamič Ljubljana
Telefon: 29-73 / Cene ugoone!**P.M. Petrovič**

Trgovina porculana i stakla

Sušak, Strossmayerova 8

**Tko oglašuje,
taj napreduje!****DEŽNIKE IN SOLNČNIKE**

v največji izbiri priporoča po nizkih cenah

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 13

Restavracija „VAROŠKA PIVNICA“
ZAGREB, GAJEVA ULICA 9Poznana stara zagrebačka gostilna v sredini mesta.
Domača kuhinja, prvovredna vina in najbolje pivo.
Na razno pečeni janjčki, prasički, race itd.
Veliki letni senčnati vrt.
Vsako soboto in nedeljo koncert vojaške glasbe.Shajališče Sokola!
Cene zmerni!

Lastnik: Ciril Tratnik

Priporoča se najstarejša
slovenska plesarska, ličar-
ska, sobo- in črkoslikarska
delavnica**IVAN BRICELJ**LJUBLJANA, Dunajska cesta 16
Strokovna izvedba telovadnega
orodja. Delo solidno, cene zmerno**NOVI CIJENIK** šalje badava tvornica tambura
Tambura STJEPAN M. GILG, Sisak br. 80 (Hrvatska)**TEOD. KORN, LJUBLJANA**

POLJANSKA CESTA ŠTEV. 8

PREJE HENRIK KORN (USTANOVLJENA LETA 1852.)

Krovec, stavni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija
vodovodov. Naprava strelovodov. Kopalniščne in klosetne
naprave in **centralne kurjave**.Obaveštam braću Sokole, da **bojadišem**
(barvam) platno, žuticu i gradel na druk u svim
bojama (barvama) i na glatko u svim bojama.
Bojadisanje (barvanje) stoji po 1 m duljine
a 0-80 m širine samo Din 250. Na taj način dolaze
mušterije do jeftinije robe (po metru 1 Din i više),
nego da kupuju gotovu robu. Pošiljku od preko
500 m prima naručitelj franko. Sve ostale upute
mogu se dobiti kod mene.

Preporuča se svima Sokolima i Sokolicama

Ljudevit Wächtersbach, Čakovec
bojadisar (barvarija)**„Kavarna Medulić“, Zagreb, Ilica 59**Elegantna in najmodernije urejena kavarna.
Vsi domači in inostranski časopisi.
Iz kavarne vozi **lift** v prvo nadstropje, kjer se nahaja
največja **BILJAR DVORANA** z 8 biljara in sepa-
rirane igralnice.
Odprta vina in pivo na čaše.

Shajališče Sokola!

Lastnik: Ciril Tratnik

**UČITELJSKA
TISKARNA
V LJUBLJANI**
FRANČIŠKANSKA UL. 6
TELEFON ŠTEV. 2312Je najmoderneje urejena in izvršuje vsa
tiskarska dela od najpreprostejšega
do najmodernejšega / Tiska šolske, mla-
dinske, leposlovne in znanstvene knjige/
ilustrirane knjige v enobarvnem ali več-
barvnem tisku / Brošure in knjige v malih
in največjih nakladah / Časopise, revije
in mladinske liste / Okusna oprema ilu-
striranih katalogov, plakatov, cenikov in
reklamnih listov / Lastna tvornica šolskih
zvezkov / Šolski zvezki za osnov., mešč.,
sred. šole / Risanke, dnevniki, beležnice/
Notni papir / Zvezki za okroglo pisavo**PROMETNI ZAVOD ZA PREMAG D. D.**

LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in
samo na debelo**Premag**, domači in inozemski, za domačo
kurjavo in industrijske svrhe. **Kovaški**
premog vseh vrst. **Koks** livarniški,
plavžarski, plinski. — **Briketi**.**PROMETNI ZAVOD ZA PREMAG d.d. v Ljubljani**

MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 15/1

TRGOVAČKA TISKARA

G. KRALJETA**SUŠAK**

STROSSMAYEROVA

ULICA BR. 7

UTEMELJENA

GODINE 1890

izvaja svakovrsne tiskarske
radnje brzo, čisto i jeftino.

BRZOJAVI:

KRALJETA

SUŠAK

Iv. Brunčić & Fr. Rebernik

pleskarja in ličarja

se tople priporočata vsem

cenj. naročnikom. — Delo

solidno! — Cene zmerno!

Ljubljana, Kotnikova ulica

МЕДИЋ-ЦАНКЛtvornice uља, firnaјza, лакова и боја, друштво са о. ј.
Централа у Љубљани. — — Власник Франђо Медић.

Творнице: Љубљана-Медводе.

Подружнице и стоваришта: МАРИБОР и НОВИ САД.

Властити домаћи производи:

Ланено уље, фирнајз, све врсти лакова, емајлно-лакастих и уљених боја.
Хемијско чисте и хемијско улепшане као и обичне земљане боје свију врсти
и нијанса, кистова, стакларског кита итл. марке „МЕРАКЛ“ за обрт, трго-
вину и индустрију, за железнице, поморство и ваздухопловство.

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ.

ТАЧНА И СОЛИДНА ПОСЛУГА.

KLISARNA ST. DEU
LJUBLJANAvseh vrst po foto-
grafijah ali rizbah
izvršuje za vsakove-
sten tisk najsolidneje**KLISARNA ST. DEU**
LJUBLJANA-BALMATINOVA

Prodaja tehničkih proizvoda • društvo s o. j.

HAMAG

LJUBLJANA

KNAFLJEVA ULICA BR. 4

Geodetski instrumenti i pomagala
sviju vrsti.**Specialna mehanična delavnica**za popravila pisarničkih strojev, re-
gistriranih blagajni, foto, gramofonov
in nalivnih peres. — Priporoča se**LUD. BARAGA • LJUBLJANA**

ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 6

Telefon 29-80

Telefon 29-80

Posojilnica v Mariboru

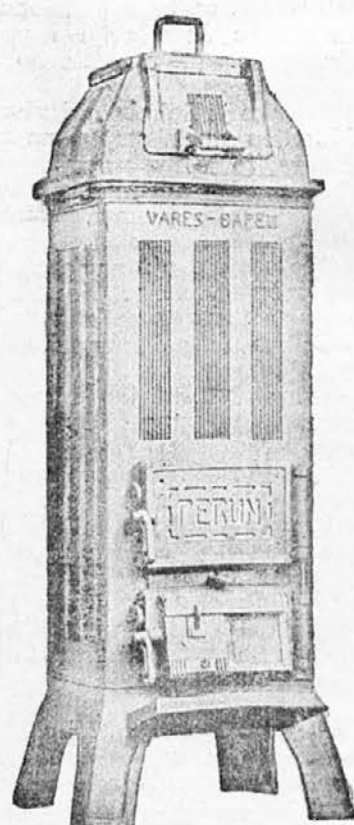
Ustanovljena leta 1882. • r. z. z. o. p. • Telefon šteV. 108

Narodni domSprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje
z dnevno razpolago po 5%, proti odpovedi na 3 mesece po 7%.
Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%. Stanje hranilnih
vlog nad Din 80.000.000—, rezervnih skladov nad Din 5.000.000—.**JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI**

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokol-
ske organizacije u zemlji sa svim potrebštinama, koje
su potrebne za izvajanje programa i za postignuće
ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspačava tiskalice,
knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i
propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke,
legitimacije i muzikalije.

Komisijska prodaja odora sviju kategorija.

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831
Zahtevajte cenik!**Irska peć**
Zaštitni znak**PERUN**

Materijal: ljevano željezo

Broj 100

Visina 94 cm, presjek 34 × 30 cm,

prostor grijanja 100 m².

Broj 150

Visina 105 cm, presjek 38 × 31 cm,

prostor grijanja 150 m².

Broj 250

Visina 120 cm, presjek 41 × 34 cm,

prostor grijanja 250 m².

Broj 350

Visina 130 cm, presjek 45 × 39 cm,

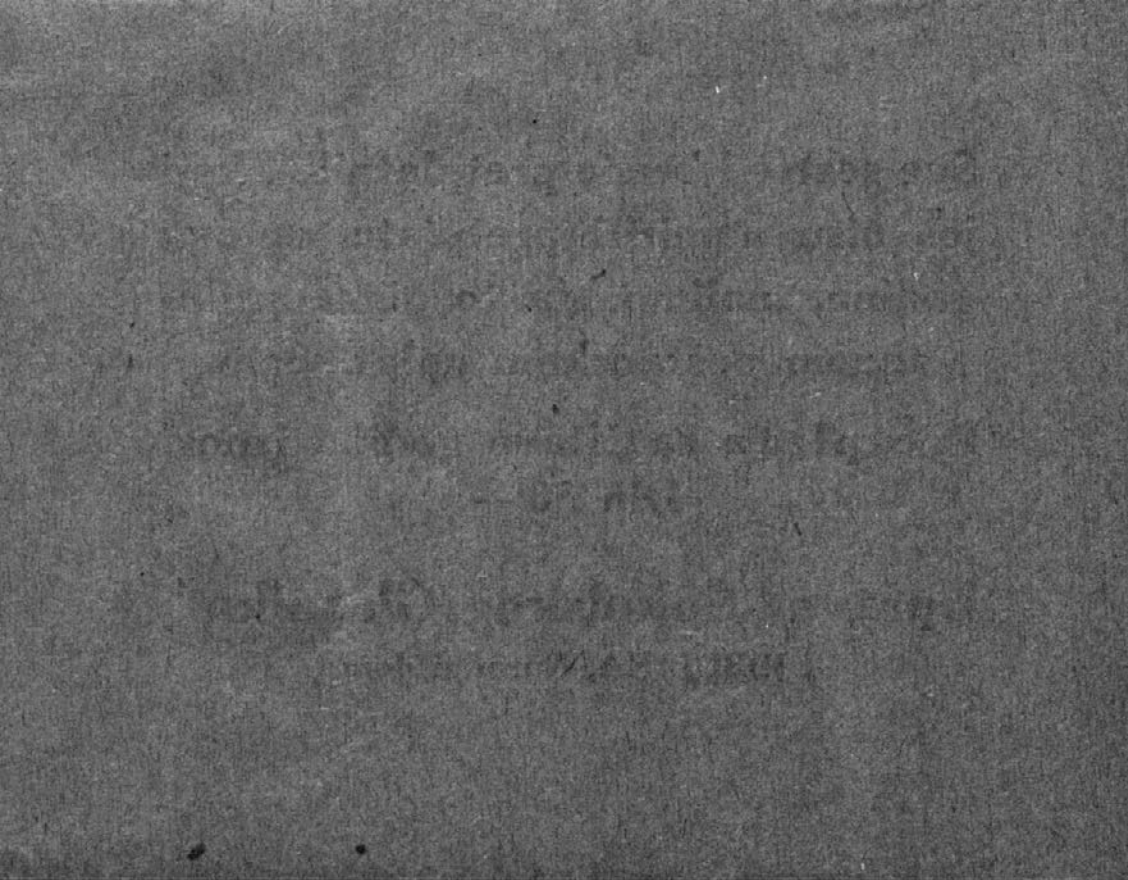
prostor grijanja 350 m².

**Željezara
Vareš****Rudarski proizvodi:** hematit sa
garantovanim sadržinom željeza od
60% na više. Prženi siderit i limonit.**Proizvodi visokih peći:** sivo že-
ljezo taljeno sa drvenim ugljem
za ljevaonice. Belo željezo i bese-
mersko željezo za čelik.**Metalni odljevi:** od bronca, mjedi,
bakra, aluminija, sirovo i apretirano.
Specijalni fosfori bronca za velika naprezanja.**Strojni dijelovi:** za svakovrsnu industriju. — Kompletne
transmisije itd.**Odljevi od sivog željeza:** vodovodne i plinske cevi sviju
dimenzija prema normalijama nemačkih inženjera sa kol-
čakom i pelešom, sa svim armaturama. Građevinski ljev,
kao stupovi, armature za kanalizaciju, kompletne ljevane
ograde itd.**Trgovački ljev:** specijalni ljev, otporan protiv vatre i kiselina
Strojni ljev, kao remenice, ležaji, spojke, slogovi (Radsätze)
u sirovom stanju i apretirano u vlastitim radionicama.Poštanska i željeznička
stanica: Vareš — Majdan
Brzjavi: Željezara Vareš
Telefon inter. br. 2, 3, 4 i 5

**Sve sestre i braću pretplatnike, koji
još nisu namirili pretplatu za ovu
godinu, molimo, da to učine prilo-
ženom poštanskom uplatnicom.**

**Pretplata za čitavu godinu iznosi
Din 50.—.**

**Uprava „Sokolskog Glasnika“,
LJUBLJANA, Narodni dom.**

Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani.

Pobotnica

za znesek Din p

z besedo
dinarjev

vplačan na ček. račun štev.: **12943**

Ime lastnika čekovnega računa:

**Sokolski listovi-uprava.
Ljubljana.**

Zaporedna štev. dnevnika:

Podpis pošt. uslužbenca.

Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani.

**„Sokolski Glasnik“
Sporočilo lastniku ček. računa**

Znesek Din p

je vplačal

v

za ček. račun štev.: **12943**

**Sokolski listovi-uprava.
Ljubljana.**

dne 19.....

Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani.

Vpisnica

Znesek Din p

je vplačal

za ček. račun štev.: **12943**

Zaporedna štev. dnevnika:

Ta del ostane pri Poštni hranilnici in pismenih sporočil ne dobi lastnik čekovnega računa.

Pismena sporočila lastniku ček. računa:

Prostor
za znamko
za 50 par

S to položnico lahko vplača vsakdo na blagajni Poštne hranilnice ali nje podružnic pa tudi na vsaki pošti v Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev neomejen znesek, ne da bi se moral legitimirati.

Položnico izpolni vplačnik sam z roko (samo s črnilom) ali s pisalnim strojem ali pa s tiskom. Pobotnico potrdi blagajna Poštne hranilnice ali pošta in jo vrne vplačniku. Položnico je treba datirati z dnem, ko se znesek vplača.

Pobotnica je dokaz, da se je izvršilo vplačilo v korist dotičnega čekovnega računa, kadar ima vplačilno številko, podpis pooblaščenega uslužbenca pošte ali Poštne hranilnice in pečat.

Nerazločno pisanih, raztrganih, zamazanih, popravljenih ali radiranih čekovnih položnic pošte ne smejo sprejemati.